

СЪДИЙСКО ПОВЕДЕНИЕ И ЕТИКА НАРЪЧНИК ЗА ОБУЧИТЕЛИ

Служба на ООН по наркотиците и престъпността
Виена

СЪДИЙСКО ПОВЕДЕНИЕ И ЕТИКА НАРЪЧНИК ЗА ОБУЧИТЕЛИ

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ
Виена, 2018

Преводът на тази публикация е изготвен в рамките на Договор № BGJUSTICE – 2.001-0001/07.04.2020 г. по проект "Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност", изпълняван с финансовата подкрепа на програма „Правосъдие“, Норвежки финансов механизъм 2014-2021.

Авторските права върху превода на настоящото издание принадлежат на Национален институт на правосъдието

© Организация на обединените нации, декември 2018 г. Всички права запазени.

Използваните обозначения и материали в тази публикация не предполагат изразяване на каквото и да е мнение от страна на Секретариата на Организацията на обединените нации относно правния статут на която и да е държава, територия, град или област или на техните власти, или относно определянето на техните граници.

Тази публикация не е официално редактирана.

Издателска продукция: английски език, Издавателска и библиотечна секция, Служба на ООН във Виена

СЪДЪРЖАНИЕ

БЛАГОДАРНОСТИ	6
<u>ПРЕДВАРИТЕЛНИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОБУЧЕНИЕТО</u>	8
ВЪВЕДЕНИЕ	9
ПРЕДВАРИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ОТНОСНО МЕТОДИКАТА	13
РОЛЯТА НА ОБУЧИТЕЛИТЕ	14
РОЛЯТА НА ФАСИЛИТАТОРА.....	16
СТИЛОВЕ НА УЧЕНЕ И ГРУПОВА ДИНАМИКА	18
<u>ПРИСЪСТВЕНОТО ОБУЧЕНИЕ</u>	24
ЦЕЛ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	25
РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	25
ОСНОВНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	25
ПРИМЕРНА ПРОГРАМА НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	28
ПЛАНИРАНЕ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	29
ОЦЕНЯВАНЕ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	43
ДОПЪЛНИТЕЛНА БИБЛИОГРАФИЯ	45
<u>ПРИЛОЖЕНИЯ</u>	47
I. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ.....	48
II. СЪВЕТИ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕТО И ПРИМЕРНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ВЪВЕЖДАЩАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ	50
III. ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪПРОСИТЕ ЗА ДИСКУСИЯ ПО КАЗУСИТЕ.....	59
IV. СЪДИЙСКИ КЛЕТВИ.....	73
V. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ	89
VI. ВЪПРОСНИЦИ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ	95
VII. ПРИМЕРНА ПРОГРАМА НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС	101
VIII. КАРТИ С ИНСТРУКЦИИ	102

БЛАГОДАРНОСТИ

Настоящият Наръчник бе съставен от Джереми Купър (консултант на Службата на ООН по наркотиците и престъпността). Наръчникът бе разработен от Глобалната програма за изпълнение на Декларацията от Доха на Службата на ООН по наркотиците и престъпността под общото ръководство на Оливър Столпе. Работата по Наръчника беше координирана от Роберта Солис Рибейро Мартинс и Татяна Балисова.

Службата на ООН по наркотиците и престъпността изразява своята благодарност на юрисдикциите, които се съгласиха да станат пилотни обекти за разработването на пакета инструменти за обучение по съдийско поведение и етика и предоставиха важна обратна връзка и принос: Белиз; Бразилия; Федеративни щати Микронезия; Ямайка; Мадагаскар; Мавриций; Мозамбик; Пакистан; Тунис; Соломоновите острови; Уганда; Зимбабве. Службата на ООН по наркотиците и престъпността би искала да благодари по-специално на учителите от пилотните обекти, които взеха участие в първия семинар за обучение на учители в Брюксел през март 2018 г., целта на който беше да тества настоящия Наръчник: почитаемия Карл Олав Смит (Бразилия); почитаемия Денис Кийоши Ямаса (Федеративни щати Микронезия); почитаемата Винет Беверлен Греъм Алън (Ямайка); почитаемата Марва Макдоналд Бишъп (Ямайка); г-жа Мокшда Пертауб (Мавриций); почитаемия Хосе Норберто Карийо (Мозамбик); почитаемия Карлос Мондлане (Мозамбик); почитаемия Албърт Роки Палмър (Соломоновите острови); и почитаемия Хенри Питър Адоньо (Уганда). Службата на ООН по наркотиците и престъпността би искала също така да изкаже своята благодарност на Европейската мрежа за съдебно обучение, която осигури съоръжения за провеждането на семинара за обучение на учители и даде обратна връзка за Наръчника, както и на Мишел Остин и Джереми Купър, които ръководиха семинара.

Изказваме специални благодарности на Консултативния съвет на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система за техните ценни насоки: почитаемия Ейдриън Сондърс; почитаемия Дуро Сеса; почитаемия Масуд Бин Мохамед Аламери; почитаемата Мария Тереза Моура; почитаемия Зайнун Али; почитаемия Кашим Занах; д-р Нихал Джеявекрама; почитаемия Хосе Игреха Матос; почитаемата Лин Лейч; и почитаемия Диего Грасиа-Сайан.

Дължим благодарности и на участниците в Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система, които споделиха времето и експертизата си да прегледат различни работни версии на части от текста, в това число: почитаемия Джъроум Ейбрамс; г-жа Ваня Карт; почитаемия Мъри Келъм; и г-жа Отилия Пакурари.

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ
НА ПРАВОСЪДИЕТО

ЧАСТ 1

ПРЕДВАРИТЕЛНИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОБУЧЕНИЕТО

ВЪВЕДЕНИЕ

Липсата на почтеност в съдебната и правосъдната система – независимо дали действителна или предполагаема – представлява реална заплаха за доверието в правовата държава. Ето защо повишаването и гарантирането на почтеност в съдебната система е основно задължение на съдиите по целия свят и неизменна част от Глобалната програма за изпълнение на Декларацията от Доха на Службата на ООН по наркотиците и престъпността.

Инициативата за почтеност в съдебната система в рамките на Глобалната програма има за цел да подпомогне съдебните системи по света в повишаването на почтеността и предотвратяването на корупция в съдебната власт, в съответствие с член 11 от Конвенцията на ООН срещу корупцията. За тази цел инициативата спомогна за създаването на Глобална мрежа за почтеност в съдебната система – платформа, създадена от съдии за съдии за споделяне на добри практики, взаимно учене, партньорска подкрепа и обединени усилия за разработването на продукти и инструменти за обучение. Мрежата представлява исторически крайъгълен камък за създаването на пространство за съвместна работа на съдии и други заинтересовани страни от правосъдната система за укрепване на почтеността в съдебната система – послание, споделено от множество участници в официалния старт на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система през април 2018 г. във Виена.¹

Една от приоритетните области на работа на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система, идентифицирана по време на седемте регионални подготвителни срещи в периода 2016-2017, в рамките на онлайн проучването от 2017 г., обхванало над 1000 заинтересовани страни, както и при стартирането на Мрежата, е засилване на обучението за съдии по въпросите на почтеността в съдебната система. Поради тази причина Службата на ООН по наркотиците и престъпността реши да разработи пакет материали за обучение по съдебна етика въз основа на широко приетите Принципи от Бангалор за съдийско поведение и изискванията за прилагането на член 11 от Конвенцията на ООН срещу корупцията. Пакетът обучителни материали има за цел да бъде лесно приспособим към различните юрисдикции и да предостави на съдиите задълбочено разбиране за Принципите от Бангалор и тяхното значение и приложение в работата и живота на съдиите.

Пакетът материали за обучение по съдебна етика включва следните инструменти:

- Широко приложим и интерактивен онлайн обучителен курс, който разглежда различни аспекти на съдийското поведение и етика.

¹ За повече информация за Мрежата и нейната работа, посетете www.unodc.org/ji.

- Базиран на текст индивидуализиран офлайн обучителен курс, който обхваща основни моменти от онлайн обучителния курс за тези, които не могат да завършат онлайн курса.
- Настоящият Наръчник за обучители, който да насочва националните обучители в разработването и планирането на собствени обучителни курсове, в идеалния вариант след като участниците са завършили онлайн или индивидуализирания офлайн обучителен курс.

Тези инструменти са резултат от няколко кръга консултации с пилотните обекти, т.е. юрисдикциите, които се съгласиха да тестват пилотно инструментите и да проведат национални/регионални обучителни дейности въз основа на обучителните материали. Наръчникът вече беше изпитан на практика в неокончателния му вариант по време на успешния семинар за обучение на обучители за пилотните обекти, проведен през март 2018 г. в Брюксел. Семинарът беше отлична възможност за националните обучители да се запознаят с Наръчника и да предоставят допълнителна информация. Множество други заинтересовани страни и партньори в контекста на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система също предоставиха ценни коментари за инструментите.

Настоящият Наръчник е замислен като инструмент, който да подпомогне присъственото обучение на съдии (както новоназначени, така и съдии с опит) по целия свят. Темата на Наръчника е съдийско поведение и етика.

Въпреки че основната целева група за този присъствен обучителен курс най-вероятно ще бъдат новоназначени или наскоро назначени съдии, възможно е и старши съдии също да пожелаят да преминат обучението. Такъв подход би отразил становището на Групата за почтеност в съдебната система, както е залегнало в първия ѝ проект на Принципите от Бангалор от 2002 г., когато настояват старшите съдии да „дават водещ пример“ за разгласяване на Принципите. По този начин старши членовете на съдебната система ще могат да добавят значителния си авторитет към марката на обучителния курс, като в същото време насочват по-младите си колеги относно възможни етични дилеми, пред които са изправени, и изследват възникващи нарушения на принципите за съдийско поведение в своите юрисдикции.

Наръчникът съдържа примерна структура на обучителния курс, съдържание и предложения за най-подходящите методологии за обучение за провеждане на обучения от този вид. В допълнение има и няколко примерни въпроси, казуси и други тестове, които обучителите могат да използват при провеждане на обучения по темата. Обикновено обучителният курс продължава един ден и половина, въпреки че в това отношение може да се прояви известна гъвкавост с оглед на местните ресурси и логистични предизвикателства. Наръчникът е насочен по-скоро към съдебните обучители, а не към самите обучаеми. Надяваме се, че при разработването на обучения за съдии на национално, регионално и местно ниво в рамките на задълженията си за

обучение обучителите ще намерят съдържащите се в този Наръчник материали лесно приспособими с оглед на конкретните изисквания за обучение.

Силно препоръчително е преди провеждането на присъствено обучение по темата, идентифицираните участници да преминат един от двата обучителни курса като подготвителна работа (процес, който обикновено се описва като смесен тип обучение). Това може да се счита и като изискване за участие в присъственото обучение.

Вариант 1

Онлайн обучение по съдийско поведение и етика на Службата на ООН по наркотиците и престъпността

Службата на ООН по наркотиците и престъпността е разработила онлайн обучителен курс, състоящ се от три модула по темата съдийско поведение и етика. Съдиите по целия свят могат да се запишат безплатно и да се запознаят с обучителните материали със свое собствено темпо, като се връщат към модулите колкото често желаят. За успешното завършване на всички три модула са необходими приблизително 3-4 часа онлайн работа, въпреки че общата продължителност може да се разбие на подходящи по-малки периоди от време съгласно индивидуалните нужди на съдията.

Вариант 2

Индивидуализирано встъпително обучение по съдийско поведение и етика

Въпреки че е силно препоръчително обучаемите съдии да завършат онлайн курса преди да започнат присъственото обучение, възможно е основателни причини – логистични, технически или такива, свързани с лични предпочитания – да не позволяват това. За да обхване подобни случаи, Службата на ООН по наркотиците и престъпността разработи индивидуализиран офлайн встъпителен курс, въз основа на трите модула на онлайн курса, за съдии, които не могат да го преминат, който представя в обобщен вариант въпросите, застъпени в материалите от онлайн курса, както и възможност да се направят упражненията от онлайн курса.

След приключване на онлайн или индивидуализирания офлайн обучителен курс, присъственото обучение следва да даде възможност на съдиите да приложат и задълбочат придобитите познания, като разгледат темата за съдийско поведение и етика в местния контекст и съществуващата вътрешна регламентация на съдебната етика.

В някои случаи обаче нито един от двата варианта не е възможен. В такива случаи се предлага на организаторите на присъственото обучение да дадат възможност на обучаемите да се запознаят с основното съдържание и да направят заедно

упражненията от вариант 1 или 2 като насочващо задание. Това може да се случи в рамките на допълнителна първа сесия преди присъственото обучение.

ПРЕДВАРИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ОТНОСНО МЕТОДИКАТА

Общопризнато е, че съдиите, като силно практични личности, се учат най-добре чрез практика. Изключително важно е да се отчете този факт, тъй като времето за обучение на съдии е неизбежно ограничено, а за новообучените съдии необходимостта от практически опит за прилагане на придобитите умения в съдебен контекст е от първостепенно значение. Поради тази причина работата в малки групи е силно застъпена в Наръчника, а възприетият подход за примерния обучителен курс е съотношение от приблизително 80 / 20 (80% работа в малки групи и 20% общи сесии). Тази формула се прилага от години и е широко призната за най-добрата структура за ефикасно обучение от такъв характер.

С оглед на предлаганата структура на обучителния курс, изключително важно е обучителите, които разработват и провеждат обучението, да се подпомагат от обучени фасилитатори (за повече подробности за необходимия брой фасилитатори и тяхната роля, моля, вижте раздела за ролята на фасилитаторите). Не е необходимо обучението на фасилитатори да е обременително, но за успешното провеждане на курса на всеки фасилитатор трябва да се дадат най-малко някои основни насоки за работа преди те да поемат задачата.

По-долу в текста е поместена допълнителна информация за методиката на обучение, по-специално в разделите за ролята на обучителите, ролята на фасилитаторите и планиране на обучителния курс. Приложение II съдържа съвети за представяне на презентации, а приложение V обобщава различни методи за обучение, които могат да се използват.

РОЛЯТА НА ОБУЧИТЕЛИТЕ

Европейската мрежа за съдебно обучение определя основните задачи на съдебния учител по следния начин:²

Да взаимодейства със съдиите като със способни и самостоятелни лица.

Да създават приятна и положителна учебна среда, в която обучаващите се чувстват като главните герои.

Активно и в най-голяма възможна степен да ангажират обучаващите се, като незабележимо включват пасивните или изолирани участници.

Да разработят индивидуални стратегии за преподаване и учене, които отчитат индивидуалните специфики при обучението на всеки отделен съдия.

Да използват широк набор от интерактивни, практически ориентирани и емпирически методи и техники.

Да насърчават работата в екип.

Да дадат възможност на обучаващите се да се справят ефикасно със ситуации от действителния живот.

Да събудят пълния потенциал на всеки обучаващ се.

Да дават целенасочена и конструктивна обратна връзка, която позволява незабавна реакция.

Да насърчават мотивацията на обучаващите се чрез вътрешни стимули (например желание за по-голямо удовлетворение от работата, по-високо самочувствие).

Настоящият Наръчник следва именно тези амбициозни задачи.

Винаги, когато е възможно, обучението на съдии по въпросите на съдийско поведение и етика следва да се води от съдии. Учителите, които са действащи или бивши съдии, най-добре разбират етичните предизвикателства, пред които са изправени техните колеги и могат да дадат примери за проблеми, които са изниквали в практиката. Тъй като вече са извървели пътя в „обувките на учащи“, те се ползват с доверие да предадат знанията си по важни въпроси като съдебната етика. В идеалния случай учителите са били съдии със същия ранг като обучаваните съдии.

И накрая, Наръчникът разграничава ролята на учителя и ролята на фасилитатора. Учителят трябва да е експерт в областта на съдийското поведение и етика и да притежава съответния опит, умения и знания, за да подпомага учебния процес и трансфера на знания. Обикновено именно учителят разработва обучението, определя

² Ръководство на Европейската мрежа за съдебно обучение за методиката на съдебно обучение в Европа (2016), достъпно на адрес: www.ejtn.eu/Documents/EJTN_JTM_Handbook_2016.pdf (стр. 9).

целите и планира дейностите и индивидуалните сесии. Следващият раздел съдържа повече информация за ролята на фасилитатора.

РОЛЯТА НА ФАСИЛИТАТОРА

Присъствието на добре информирани и подходящо обучени фасилитатори е от първостепенно значение за успешното провеждане на обучителния курс за съдии. Предвид това, че около 80% от обучението се провежда под формата на работа в малки групи, ролята на фасилитатора за формиране, ръководене и поддържане на работата в групите е от решаващо значение. Фасилитаторите могат да бъдат или дискретна част от обучителния екип, или участници в обучителния курс, ако са подходящо обучени и притежават необходимите умения. Времето, необходимо за обучение и подготовка на фасилитаторите за всеки отделен курс ще зависи от техните умения и/или опит. Половин ден работа с водещия учител преди началото на обучителния курс е достатъчна подготовка, при положение че водещият учител предостави на фасилитаторите казусите и упражненията, както и примерните отговори преди инструктажа на фасилитаторите.

За да бъде ефективна работата в малки групи, трябва да има достатъчен брой участници в групата, които да водят оживен диалог, но не прекалено голям, така че да се препятства вземането на участие. В настоящия Наръчник се препоръчва оптимален брой от шест участници (плюс фасилитатора) за ефективна работа в малки групи.

Когато се сформират групите от по шест участници, водещият учител, в консултации с идентифицираните фасилитатори, трябва да гарантира добро съчетание от възраст, пол, опит и където това е приложимо – етнос във всяка група. Въпреки че за всеки ден от обучителния курс могат да се сформират различни групи, опитът ни сочи, че обучението преминава най-добре, когато групите остават едни и същи за целия обучителен курс, тъй като това сплотява групата и спомага за развитие на взаимно доверие, приятелство и другарство.

Съвет

Когато планирате обучителния курс, общият брой участници трябва да може да се дели на 6 (12, 18, 24, 30 и т.н.).

Както името вече подсказва, ролята на фасилитатора е да улесни комуникацията и да спомогне за продуктивна дискусия. Фасилитаторите не трябва да бъдат експерти с познания по материята и не е необходимо да знаят всички правилни отговори. Те трябва да задават въпроси и да създават атмосфера, способстваща процеса на учене, отворената комуникация и смисления обмен на знания и опит. Те трябва да оптимизират потенциала на групата, като насърчават всички участници да дадат своя

принос и поддържат посоката на дискусиите. Следният контролен списък дава съвети и предложения за фасилитаторите:

Създайте безопасна среда, където хората се чувстват удобно да споделят мненията си и се отнасят към другите с уважение.

Пояснете какви ще бъдат резултатите от обучението, проверете дали всички участници са прочели казусите (за да имат някаква отправна точка).

Предайте на участниците своя ентузиазъм и интерес към темата.

Задавайте отворени въпроси (за разлика от насочващи или подсказващи въпроси) и подходящи последващи въпроси.

Бъдете отлични слушатели и бъдете любопитни.

Насърчавайте различни мнения и контра аргументи; от време на време играйте „адвокат на дявола“ и обърнете аргументите в противоположна посока.

Следете езика на тялото си (поддържайте зрителен контакт, дръжте се приятелски и т.н.).

Бъдете гъвкави, използвайте различни стилове и методи, приспособявайте се към настроението на групата и стиловете на учене (вж. също „Стилове на учене и групова динамика“ по-долу).

Водете си бележки за основните идеи.

Полезна практика е водещият обучител да организира разборни сесии с фасилитаторите. Тези сесии ще помогнат да се идентифицират предизвикателствата в малките групи и начините за справяне с тях и ще позволят самонаблюдения на фасилитаторите кое работи добре и какво може да се подобри.

СТИЛОВЕ НА УЧЕНЕ И ГРУПОВА ДИНАМИКА

В предходните раздели представихме някои практически насоки за учителите и фасилитаторите за учебния курс. Полезно е също така да обърнем внимание и на някои важни теоретични наблюдения относно естеството на груповата работа, които ще подпомогнат планирането и провеждането на обучението.

Съществуват емпирични доказателства за наличието на различни стилове на учене, като различните хора имат различни предпочитания в това отношение. Ето защо първият съвет към съдебните учители е да гарантират, че присъственото обучение съдържа разнообразни стилове на учене, като залага на възможно най-голям брой предпочитания за стил на учене – по нещо за всеки!

Съществуват множество изследвания и теории по отношение на индивидуалните разлики при учене. Една от най-широко признатата теория е тази на Хъни и Мъмфорд, която идентифицира четири основни вида учащи:

АКТИВИСТИТЕ се учат от практиката. Предпочитат да се включат и да учат на принципа „проба – грешка“. Те са непредубедени към ученето, искат да се включат изцяло и без предразсъдъци във всяко ново начинание.

МИСЛИТЕЛИТЕ предпочитат да учат по-тихо, като наблюдават и размишляват върху случилото се. Те предпочитат да се отдръпнат и да наблюдават случващото се от различни перспективи, да го обмислят, за да стигнат до заключение.

ТЕОРЕТИЦИТЕ искат да разберат теорията, на която почиват действията. Те се нуждаят от модели, концепции и факти, за да се ангажират в процеса на учене. Теоретиците предпочитат да анализират и синтезират, като извличат нова информация в систематична и логична „теория“.

ПРАГМАТИЦИТЕ имат нужда да видят как могат да приложат наученото на практика. Те обичат да експериментират с нови идеи, теории и техники, за да видят как работят. Теориите сами по себе си ги отблъскват от процеса на учене.

ВЪПРОСНИК ЗА СТИЛОВЕ НА УЧЕНЕ

Обмислете следните четири твърдения. Поставете оценка от 4 до 1 за всяко от четирите твърдения в зависимост от това с кой отговор се идентифицирате в най-голяма или най-малка степен:

4 = в най-голяма степен

1 = в най-малка степен

Оценете всеки въпрос за всяко от твърденията.

1. Когато подхождам към нова задача, предпочитам:

- Да прочета всички инструкции и да следвам дадените модели, за да съм сигурен, че правя нещата правилно (Т)
- Да опитам да я свърша, без да се подготвям прекалено много (А)
- Да обмисля различни начини и да пробвам дали те работят (П)
- Да наблюдавам първо как някой друг се справя със задачата и да разсъждавам върху случващото се (М)

2. Уча най-добре, когато:

- Слушам и внимателно наблюдавам (М)
- Доверявам се на интуицията и усещанията си (П)
- Обмислям нещата по логичен начин (Т)
- Включвам се и участвам (А)

3. Задачата ми доставя удоволствие, когато:

- Съдържа предизвикателство или проблем, който трябва да се разреши (П)
- Е нова и непозната (А)
- Разполагам с време първо да обмисля нещата (М)
- Е ясно кой е най-добрият начин да подхожда към нея (Т)

4. В ежедневието си:

- Съм склонен да забелязвам подробности, които убягват на другите (М)
- Първо действам и след това мисля за последствията (А)
- Обичам всичко да е на мястото си (Т)
- Съм практичен човек (П)

Сега добавете оценките си за всяка от буквите А, Т, М и П

А Резултат активист: _____ **М** Резултат мислител: _____
Т Резултат теоретик: _____ **П** Резултат прагматик: _____

Съвет

Включете възможности за използването на всички стилове на учене в присъственото обучение.

Друг важен предварителен въпрос, който трябва да имате предвид, е, че на съдиите им е приятно и учат най-добре, когато се обучават със свои колеги в малки защитени групи, където могат да споделят своя опит и да обменят идеи в безопасна среда. Животът на съдията може да бъде изолиран и самотен, и присъственото обучение дава чудесна възможност да се противодейства на този проблем. Всяка група обаче има свои проблеми и динамика и обучителите трябва да внимават за това. Уилфред Байън,³ известен английски психоаналитик, развива интересна теория за груповата динамика.

Според Байън, когато група непознати се съберат заедно за първи път (включително в контекста на организирано обучение), има първоначален период на обръкване. Хората са несигурни как се съпоставят с останалите в групата, или какво се очаква от тях. Чувствата, които обикновено изникват, включват безпокойство и вълнение. Типично поведение на този етап е нерешителност, повърхностна учтивост, въпроси за това какво ще се случи и кога; хората или се въздържат от общуване, или търсят с кого да говорят. В началото членовете на групата ще търсят структура или рамка с властови център, в която да функционират. Ето защо, за да успокоят тези напрежения, обучителите и фасилитаторите трябва от самото начало да бъдат гостоприемни, да зададат правилния тон, да изяснят целта и да очертаят съдържанието на обучителния курс, да съгласуват основните правила на работа и най-общо да насърчат участниците да разговарят помежду си, като обръщат внимание всеки участник в групата да има възможност да говори от самото начало.

На този ранен етап членовете на групата е вероятно да разчитат на учителя или фасилитатора на групата да им вдъхне увереност, ето защо и учителят, и фасилитаторът имат важната роля да насочват и ръководят групата. За повечето членове на групата все още е прекалено рано да поемат рискове по собствен избор, като например да изразят несъгласие с мнението на останалите от групата, особено ако присъстват и по-старши колеги. Необходимо е обучителите и фасилитаторите да съзнават властта си на този етап. За да се отучи групата от тази зависимост, е необходимо да се приложи внимателен и твърд подход, като се насърчават и подкрепят участниците, въпросите се пренасочват обратно към групата и се надгражда върху направените изказвания.

³ Известен в българската психологична общност като Уилфред Рупрехт Бион, пионер в груповата динамика, развита на основата на споделени преживявания от военно време, бел. пр.

Този процес може да се подпомогне чрез яснота при делегирането на задачи и овластяването на участниците. Обучителят и фасилитаторът трябва да са достатъчно проницателни, за да не позволят един или повече от участниците да доминират дискусиата, особено ако те се възползват от статута или опита си, за да се наложат. В противен случай ще възникне негодувание и несъгласие сред останалите членове на групата, които все още не са достатъчно уверени сами да подхождат към въпроса директно.

Следващият етап в развитието на групата може да се окаже най-трудният, тъй като тогава възникват импулсите, описани от Байън като „бий се или бягай“. Могат да започнат да възникват трудни въпроси – много от които в областта на поведението и етиката – но групата да избягва да ги разглежда, все още несигурна в позициите си. И обратното, членове на групата могат да започнат да оспорват програмата, или да предизвикват учителя, или фасилитатора, или останалите в групата. Ако тези процеси не се управляват с внимание и чувствителност, групата може да загуби своята сплотеност и да започне да се разпада.

Когато възникнат трудности, по принцип е по-добре учителят и фасилитаторът на групата да ги извадят на повърхността и да подхождат спокойно, зряло и открито; да насърчат изслушването и обратната връзка без изказване на обвинения или посочване на вина, и да отговорят положително, като предприемат действия (или насърчат групата да предприеме действие) въз основа на изразените нужди на отделните участници или групата като цяло.

Ако режимът на „бий се или бягай“ е избегнат или успешно преодолян, най-вероятно групата ще започне да процъфтява, което включва екипност, споделяне, дружелюбно отношение и накрая – пълна зрялост на групата. Зрялата група дава добри работни резултати, а членовете ѝ могат да работят ефективно заедно, като разрешават трудностите, включително и емоционалните, без да заплашват стабилността на групата. В групата ще се установи култура на сплотеност, а отделните членове на групата ще бъдат приемани за това, което са и което могат да предложат. На този последен етап групата трябва да работи самостоятелно при необходимост.

Съвет

Най-общо казано, за да избегнат риска от загуба на сплотеност, учителите следва да планират дейности, които насърчават поощрението и взаимната подкрепа.

Към този момент учителят или фасилитаторът трябва да се възприемат по-скоро като равни, а не като формални лидери, и техните роли могат да се променят най-общо в подкрепящи или тълкуващи. Когато групата достигне етапа да премине към следващи задачи, учителят или фасилитаторът все пак трябва да поемат юздите в свои ръце и да се погрижат за стабилния напредък на групата.

Тъкман и Дженсън (вж. допълнителната библиография) предлагат по-прост анализ на груповата динамика, като използват алтернативна формулировка, въпреки че анализът по същество е същият: формиране (объркване и зависимост); нахлуване (бий се/бягай); нормализиране (екипност); изпълнение (зрялост).

Един важен въпрос, който учителите трябва да обсъдят, е дали съдиите в групата за обучение трябва да бъдат с един и същи ранг. Независимо, че отговорът на този въпрос се обуславя от конкретната юрисдикция, нейния размер и националния контекст, учителите трябва да гарантират, че съдии с по-висок ранг в йерархията не доминират дискусиите. Учителят винаги се стреми да създаде приятелска атмосфера, където всички се чувстват равни и не се страхуват да говорят.

Съвет

Уверете се, че като учител или фасилитатор разбирате груповата динамика и я използвате в своя полза, като не ѝ позволявате да работи срещу вас. Времето за провеждане на това присъствено събитие е ограничено и всеки положителен момент е бонус.

Съвет

Ефикасното и смислено оценяване на обучението трябва да бъде ваш приоритет от самото начало и през целия учителен курс. Един от водещите авторитети в тази област е Доналд Къркпатрик, който разработва класическия четиристепенен модел за оценяване на обученията. Този въпрос ще бъде разгледан по-нататък в Наръчника (вж. раздела за Оценяване на обучението).

ЧАСТ 2

ПРИСЪСТВЕНОТО ОБУЧЕНИЕ

Следващият раздел на Наръчника съдържа подробен план на присъствено обучение по съдебна етика и поведение. Обучителният курс може да бъде проведен по предлагания начин, или да се приспособи с оглед на местни или регионални различия. Поместеният по-долу план за обучение може да се използва от всеки обучител или фасилитатор, натоварен с разработването и провеждането на присъствено обучение на съдии относно ролята на поведението и етиката в личния и професионален живот на съдията

ЦЕЛ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС

Целта на обучителния курс е да развие у членовете на съдебната система на всички нива познания и разбиране за централната роля на поведението и етиката в професионалния и личния живот на съдията.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

След завършването на настоящия обучителен курс (заедно с вариант 1 или 2, както бе обяснено във Въведението), обучаващият се съдия ще придобие или повиши следните познания и умения:

- Задълбочено разбиране за произхода, целта и съдържанието на Принципите от Бангалор за съдийско поведение и тяхното значение и приложение в работата и живота му на съдия.
- По-висок капацитет да разпознава кога възникват въпроси, свързани със съдийското поведение и етика, както на работното място, така и извън него и широк набор от методи, които да му помогнат да се справи със свързаните с тях предизвикателства.
- Познания за редица когнитивни предубеждения, които могат да засегнат работата му на съдия и рефлексивни умения за противодействие на тези предубеждения.
- Базисно разбиране за взаимодействието между социалните медии и съдийското поведение.

ОСНОВНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС

Основните документи за настоящия обучителен курс са:

- Принципите от Бангалор за съдийско поведение от 2002 г.
- Коментар на Принципите от Бангалор от 2007 г.

Тези документи трябва да са на разположение на обучаващите се и да са лесно достъпни през цялото време на обучителния курс, онлайн на таблети или на хартиен носител. Към настоящия Наръчник е приложена малка книжка с Принципите от Бангалор, която може да е полезна по време на подготовката и провеждането на обучителния семинар.

Обучаващите се трябва също така да са запознати с Конвенцията на ООН срещу корупцията, включително член 11, който в алинея 1 предвижда следното:

Отчитайки независимостта на магистратите и тяхната ключова роля в борбата срещу корупцията, всяка държава – страна по конвенцията, в съответствие с основните принципи на правната ѝ система и без да накърнява тази независимост, взема мерки за увеличаване на честността и предотвратяване на възможностите за корупция сред магистратите. Такива мерки могат да включват правила за поведение на членовете на съдебната власт.

Докато член 11 разглежда по-специално почтеността на магистратите, много други разпоредби на Конвенцията имат пряко отношение към съдебната система. Това е така най-вече, защото член 2, буква а) от Конвенцията определя длъжностното лице като „всяко лице, заемащо длъжност в законодателната, изпълнителната, административната или съдебната система на държава – страна по конвенцията“. Вследствие на това всички разпоредби на Конвенцията, които са приложими по отношение на длъжностните лица, имат пряко отношение и по отношение на съдиите. Конвенцията е достъпна и може да се изтегли на всички шест официални езици на ООН.

https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/tools_and_publications/UN-convention-against-corruption.html

Допълнителните документи включват:

- Ръководство за прилагане и рамка за оценка на член 11 от Конвенцията на ООН срещу корупцията
- Ръководство с ресурси за укрепване на съдийската почтеност и капацитет
- Мерки за ефективното прилагане на Принципите от Бангалор

- Основни принципи на независимостта на съдебната власт
- Процедури за ефективното прилагане на основните принципи на независимост на съдебната власт

Изброените по-горе документи са достъпни на всички официални езици на ООН.

› www.unodc.org/ji/en/core-documents.html

ПРИМЕРНА ПРОГРАМА НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС

ДЕН ПЪРВИ

09.00 – 09.15	Пристигане и регистрация
09.15 – 09.30	Приветствие за добре дошли
09.30 – 10.00	Разчупване на леда в пленарна сесия
10.00 – 10.45	Общо представяне на Принципите от Бангалор
10.45 – 11.15	<i>Кафе пауза</i>
11.15 – 12.15	Работа в групи с индивидуални презентации за всеки от шестте принципа
12.15 – 13.00	Работа в групи по структурни въпроси
13.00 – 14.00	<i>Обяд</i>
14.00 – 15.30	Работа в групи: Казуси – независимост, безпристрастност и благоприличие
15.30 – 16.30	<i>Кафе пауза</i>
16.30 – 16.45	Работа в групи: Практическо упражнение – почтеност
16.45 – 17.30	Обратна връзка от работата в групи в пленарна сесия

ДЕН ВТОРИ

09.00 – 09.15	Преглед на ден първи и програма за ден втори
09.15 – 10.00	Упражнения в пленарна сесия
10.00 – 11.00	Работа в групи: Казуси – равнопоставеност, компетентност и усърдие
11.00 – 11.30	<i>Кафе пауза</i>
11.30 – 12.15	Работа в групи по критика на Принципите
12.15 – 13.00	Обратна връзка от работата в групи в пленарна сесия
13.00 – 14.00	<i>Обяд</i>
14.00 – 15.00 (или по-дълго време)	Регионални и местни въпроси

ПЛАНИРАНЕ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС

	ДЕЙНОСТ	ПОДГОТОВКА И ПОДРОБНОСТИ ЗА ДЕЙНОСТТА
Подготовка преди обучителния курс	Моля, вижте двата варианта за дейности преди обучението, които са описани в Част 1 по-горе. Който и вариант да изберете, всички участници в присъственото обучение трябва да разполагат с копие на Принципите от Бангалор и Коментарите на Принципите от Бангалор през цялото обучение или на личните си лаптопи, таблети или телефони. И двата документа са достъпни за изтегляне онлайн.	<p>Обучителният екип трябва внимателно да се погрижи за следното достатъчно рано преди събитието:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Зала ☐ При възможност по-малки зали за работа в групи ☐ При възможност компютри с интернет достъп ☐ Прожектор ☐ Флипчарт за бяла дъска ☐ Копия на Принципите от Бангалор ☐ Копия на Коментарите на Принципите от Бангалор ☐ Материали за участниците (програма, списък на участниците, практическа информация (настаняване, пътуване, място на провеждане на обучението и т.н.)) ☐ Друго оборудване ☐ Информация за храненията (ако е приложимо) ☐ Информация за техническата поддръжка (ако е приложимо) <p>Трябва да се подходи изключително внимателно да се осигури техническа поддръжка за тези аспекти на обучителния курс, които изискват технология.</p> <p>Преди обучението трябва да се организира предварителна среща между фасилитаторите и водещия учител с продължителност до половин ден, на която да се разяснят предпочитаната методика и</p>

		<p>примерните въпроси на упражненията и казусите.</p> <p>Всички участници трябва да пристигнат и да се регистрират до 9.15 ч.</p>
<p>ДЕН ПЪРВИ 9.15 – 9.30</p>	<p>Откриване и въведение в курса</p> <p>Водещият обучител представя себе си и останалите обучители и/или фасилитатори, обяснява правилата на работа, други практически въпроси и дава много кратко описание на програмата.</p>	
<p>9.30 – 10.00</p>	<p>„Разчупване на леда“ в пленарна зала</p> <p>Това е възможността участниците да се опознаят, да се отпуснат и да се позабавляват. Изключително важно е да се разчупи леда за дейностите, които ще последват.</p> <p>Игрите за разчупване на леда трябва да се провеждат в общата (пленарна) зала, като съответните разговори се провеждат в групи от двама или повече участници, в зависимост от характера на играта за разчупване на леда, на напълно неформална основа.</p> <p>Предлага се игрите за разчупване на леда да бъдат с продължителност от 20 минути, с 10 минути получаване на обратна връзка.</p>	<p>Работа в пленарна зала</p> <p>Игрите за разчупване на леда са кратки упражнения, които се използват в началото на обучението, за да позволят на участниците да се опознаят преди да започнат същинската работа. Те позволяват също така на обучителя да оцени поведението на участниците. Някои игри за разчупване на леда могат да се използват, за да се разделят участници, които вече се познават и да се насърчат да се смесят с останалите. Най-ефективните упражнения за разчупване на леда (а) използват личния и професионалния опит на участниците, (б) не са свързани с предмета на обучение, и (в) са свързани с участниците.</p> <p>Идеи за упражнения за разчупване на леда можете да видите в приложените карти, които съдържат примерни упражнения за разчупване на леда.</p>

10.00 – 10.45	<p>Общо представяне на Принципите от Бангалор</p> <p>Въвеждаща презентация на водещия учител, последвана от кафе пауза. Приложение II съдържа обобщение на основните акценти, които учителят следва да обхване в презентацията си.</p>	<p>Работа в пленарна зала</p> <p>Представящият (вероятно водещият учител) подготвя предварително презентация с продължителност около 35-40 минути, най-вероятно като използва Power Point, като обхваща основните теми, описани в Приложение II или някои други подходящи въвеждащи материали.</p>
10.45 – 11.15	Кафе пауза	
11.15 – 12.15	<p>Работа в групи с индивидуални презентации за всеки от шестте принципа</p> <p>Това е първата възможност за учителите да работят с малките си групи. Това също така е моментът фасилитаторите да се включат, за да ръководят дискусиите. Фасилитаторите трябва отделят няколко минути, за да дадат възможност на всеки от участниците в групата да се представи, а след това да организират работата на групата по двойки.</p> <p>Всеки участник изтегля на случаен принцип една от шестте карти – по една за всеки от шестте Принципа от Бангалор. Целта на сесията е всички участници, работещи по двойки, да представят в рамките на 2-3 минути в</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>Всеки фасилитатор подготвя шест карти, които да разпредели между участниците, като се предполага, че всяка група се състои от шест участници. Ако броят участници е различен от шест, можете да раздадете повече карти, като дадете на участниците по две карти или обсъждате някои карти заедно – което е подходящо за вашата група. Към Наръчника е приложен един комплект карти, които можете да използвате за тази дейност.</p> <p>Фасилитаторите трябва също така да планират да следят строго за времето, за да имат възможност всички шест участници да представят своите обобщения на групата. За тази цел трябва да ограничите работата по двойки в рамките на 20-25 минути.</p>

	<p>обобщен вид какво е значението за съдиите на съответния принцип (както в съдебната зала, така и извън нея), като дадат примери за предизвикателствата на съответния принцип. През последните 20 минути от сесията всяка двойка представя на останалите участници своето обобщение по двете теми, като насърчава критичната обратна връзка. Работата по двойки насърчава сътрудничеството и спомага за по-ясното изразяване.</p>	
12.15 – 13.00	<p>Работа в групи по структурни въпроси</p> <p>След предварителната обща работа по принципите, тази сесия ще насърчи участниците да отделят известно време и да помислят какви структурни въпроси могат да попречат на ефективното прилагане на принципите в конкретната юрисдикция. Фасилитаторът задава следните въпроси на участниците в групата:</p> <p>Съществува ли оптимално работеща съдебна рамка, в която Принципите от Бангалор могат да процъфтяват?</p> <p>Отговорът според Групата за съдийска почтеност трябва да бъде „Да“. Групата</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>Фасилитаторите насърчават отворена и ползотворна дискусия по повдигнатите въпроси. Трябва да се има предвид следното:</p> <p>Принципите от Бангалор завършват със следното изявление, което е станало известно като „клауза за прилагане“:</p> <p>С оглед на естеството на съдебната длъжност, националните юрисдикции приемат ефективни мерки, за да осигурят механизми за прилагането на тези принципи, ако такива механизми вече не съществуват в техните юрисдикции.</p> <p>Тези мерки и механизми са обсъдени и съгласувани от Групата за съдийска</p>

	<p>подчертава по-специално, че за да могат съдиите да изпълняват работата си напълно независимо и почтено, трябва да е налице следната съдебна рамка:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съгласувани процедури и квалификации за назначаването на съдии • Гаранции, свързани със сигурността на мандата на съдиите – до достигане на пенсионна възраст или до изтичане на мандата им • Ясни условия за повишението, преместването, временното отстраняване на съдии и прекратяването на съдийските функции • Експлицитна гаранция за независимостта на съдебната власт както от изпълнителната и законодателната власт, така и по-общо от опити да се повлияе съдията при упражняването на неговите задължения да изпълнява съдебните си отговорности без външна намеса. <p>В това групово упражнение</p>	<p>почтеност на срещата ѝ в Лусака през януари 2010 г. Насърчават се обучителите и фасилитаторите да научат повече за дискусиата, която води до тези заключения, на адрес https://judicialintegritygroup.org/jig-group/jig-history/9-uncategorised/102-lusaka-2010</p> <p>След тази среща Групата за съдийска почтеност публикува подробен списък с мерки за ефективното прилагане на Принципите от Бангалор, заедно с допълнителен набор от дейности, предназначени да насърчат по-нататъшното популяризиране и разпространение на принципите. Те представят тази инициатива по следния начин:</p> <p>Мерките за ефективно прилагане на Принципите от Бангалор (мерките за прилагане) се предлагат от Групата като насоки или показатели за по-нататъшното прилагане на Принципите от Бангалор на национално ниво. При изготвянето на мерките за прилагане са взети под внимание няколко национални конституции и регионални и международни инициативи, за да са гарантира, че мерките отразяват широк национален и междунаорден консенсус. Мерките за прилагане са в две части.</p> <p>Част 1 описва необходимите мерки, които следва да се приемат от съдебната власт.</p> <p>Част 2 описва институционалните параметри, които са необходими, за да се гарантира независимостта на</p>
--	---	--

	<p>фасилитаторът приканва всеки участник да обсъди следните въпроси:</p> <p>а) В каква степен са застъпени тези четири аспекта в тяхната собствена юрисдикция?</p> <p>б) В случай че някои от аспектите е по-слабо застъпен или отсъства, кой от Принципите от Бангалор според тях е най-силно засегнат?</p> <p>в) Какво може да се направи в това отношение?</p>	<p>съдебната власт и които са от изключителната компетентността на държавата.</p>
13.00 – 14.00	Обяд	
14.00 – 15.30	<p>Работа в групи: Казуси – независимост, безпристрастност и благоприличие</p> <p>Това е първата сесия, в която групите работят по конкретни казуси. С цел улесняване на дейността, в Наръчника са поместени примерни казуси. Обърнете внимание, че това са само примерни казуси. Вие може да приспособите казусите или да разработите свои казуси, които отразяват въпроси, които могат да възникнат във вашата юрисдикция.</p> <p>90 минути, предвидени за тази сесия, трябва да са достатъчни за работа по всички четири казуса.</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>За това упражнение е важно учителят(ите) да се увери, че фасилитаторите са получили предварително писмена информация, която съдържа основните въпроси, свързани с поведението и етиката, които е вероятно да възникнат по всеки от казусите, както и препратки към Принципите и Коментарите, които да подпомогнат дискусията. Поместени са четири казуса на отделни карти, приложени към Наръчника (казус Университетски съвет; Процес срещу държавен служител; Салон за масажи; и Съдия по абортите). Приложени са два комплекта карти – един само с казусите, и един с казусите и с препратки към съответните Принципи и части от Коментарите. В</p>

		<p>допълнение, в Приложение III са поместени казусите, препратки към съответните Принципи и части от Коментарите, както и по-подробно обобщение на основните въпроси, които могат да възникнат по всеки казус.</p> <p>Трябва да се подчертае, че тези казуси често пораждаат разногласия относно правилния отговор. Това не бива да се обезсърчава, когато доводите са разумни и се подкрепят от авторитетен източник.</p> <p><i>Строгото следене на времето е от съществено значение за тази сесия.</i></p> <p>Препоръчително е казусите да се раздадат на участниците предварително, така че те да могат да се подготвят с препратки към Принципите и Коментарите като основни инструменти.</p>
16.00 – 16.45	<p>Работа в групи: Практическо упражнение – почтеност</p> <p>В тази сесия обучителите обсъждат въпроса за почтеността чрез казуса на съдия Маккензи. Сесията може да започне с кратка фасилитирана дисусия кои са основните аспекти на почтеността за един съдия. Фасилитаторът ги отбелязва на флипчарта.</p> <p>След това фасилитаторът раздава копия от казуса на участниците в групата.</p> <p>Много от тях вече ще са запознати с казуса от онлайн</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>Трябва да разполагате с флипчарт. Както и при другите казуси, този със съдия Маккензи е представен на отделни карти и е поместен в Приложение III.</p>

	<p>обучението. За първи път обаче те ще имат възможност да обсъдят на живо с други съдии поведението на съдия Маккензи.</p>	
16.45 – 17.30	<p>Обратна връзка от работата в групи в пленарна сесия</p>	<p>Пленарна сесия</p> <p>Трябва да разполагате с флипчарт. В тази пленарна сесия (която се модерира от водещия учител), всяка малка група представя, чрез своя номиниран (или за предпочитане доброволец) докладчик обратна връзка за проведените дискусии и заключения по казусите относно независимостта, безпристрастността и благоприличието. Докато се дава обратната връзка, един или повече фасилитатори отбелязват основните точки на флипчарта. След като представянето на работата на групата приключи, водещият учител прави заключителен анализ в рамките на 10 минути, както застъпва: (а) въпросите, по които е налице съгласие, и (б) въпросите, по които има разногласия, като се спира на отбелязаните на флипчарта точки. Фасилитаторите се насърчават да вземат активно участие в тази сесия, включително като повдигат въпроси, които докладчиците са пропуснали и помагат да разяснят въпросите, породили съгласие/разногласия в малките групи.</p>
<p>ДЕН 2 9.00 – 9.15</p>	<p>Преглед на ден първи, програма на ден втори</p>	<p>Пленарна сесия</p> <p>Винаги е добре вторият ден да започне с нещо положително. Надяваме се, че всички участници са имали стимулиращ първи ден,</p>

		<p>опознали са се взаимно, споделили са опит и са научили нещо ново. Сега започва вторият ден от обучението и те са нетърпеливи да задълбочат познанията си.</p> <p>Като залага на тази атмосфера, водещият учител трябва да е благоразположен и оптимистичен. Следователно сесията трябва (а) да започне с няколко приветствени и предразполагащи думи; (б) да обобщи накратко основните въпроси от първия ден на обучение; и (в) да очертае програмата за втория ден от обучението, като се направи преход от първия към втория ден на обучението.</p>
	<p>Упражнение в пленарна сесия</p> <p>Тези две упражнения ще помогнат на участниците да се отпуснат, като обсъдят важни въпроси в спокойна обстановка. И двете упражнения имат за цел да напомнят на участниците да бъдат внимателни по отношение на прекалената самоувереност.</p> <p>Упражнение 1: Колко вероятно е вероятното?</p> <p>Това упражнение предизвиква участниците да посочат процент за поредица от думи, които често се използват от свидетелите (включително вещите лица), адвокатите и съдиите по време на съдебен процес. На</p>	<p>Работа в пленарна сесия</p> <p>За първото упражнение е необходим флипчарт и плейър с хубава музика. Учителят трябва да подготви също така списък с около 20 думи/фрази, които са показателни за думи, с които се описва риск (умерен, вероятен, значителен, слаб, възможен, много малко вероятен, сигурен, далечен, доста вероятен, неизбежен, очевиден, като цяло да, неопределен, краен, невъзможен, извън разумно съмнение). Целта на тази сесия е да даде възможност на съдиите да добият лични впечатления от подсъзнателните предубеждения, които се намесват при оценката на доказателства, за които те не са си давали сметка.</p> <p>За второто упражнение са необходими компютър/лаптоп, прожектор и екран в залата, с интернет достъп. На</p>

	<p>участниците се раздава списък с 20 думи или фрази и всеки участник трябва бързо да посочи процент за всяка дума, напр. „Разбира се“ може да получи 100%, „Като цяло“ може да получи 51% и т.н. Силната музика повишава вълнението в залата. След една минута учителят прекъсва участниците. Учителят отбелязва на флипчарта най-високия и най-ниския процент, дадени от участниците в групата срещу всяка дума или фраза. Резултатите обикновено са шокиращи, с различия над 50% за някои от думите. След това упражнение следва кратка дискусия за заключенията от сесията.</p> <p>Упражнение 2: Игра на баскетбол</p> <p>По време на това упражнение на участниците се пуска кратко видео в YouTube, където няколко ученици си подават баскетболни топки един на друг в затворено пространство. Във видеото се задава един въпрос, на който участниците трябва да отговорят незабавно след като видеото свърши. След това във видеото се задава втори изненадващ въпрос.</p>	<p>участниците се пуска краткото видео. Следвайте съдържащите се в линка инструкции:</p> <p>> www.youtube.com/watch?v=IGQmdoK_ZfY</p> <p>И двете упражнения имат за цел да насърчат участниците да внимават с прекалената самоувереност като съдии.</p>
--	--	---

10.00 – 11.00	<p>Работа в групи: Казуси – равнопоставеност, компетентност и усърдие</p> <p>В тази сесия ще обсъждате само един казус, тъй като той повдига множество въпроси във връзка с двете ценности и също така изисква групата да обсъди как да се справи с напрежението в съдебната зала, което възниква между младши съдии.</p> <p>Последваща дискусия в пленарна зала не е необходима, но обучителят/фасилитаторите могат да отделят време за такава, ако груповата динамика и нивото на ангажираност на участниците налагат това. Приложение III съдържа някои насоки за фасилитаторите относно въпросите за дискусия в тази сесия.</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>Подобно на предходните примери, този казус („Почитаемият съдия“) е поместен на отделни карти и в Приложение III.</p>
11.30 – 12.15	<p>Работа в групи за идентифициране на трите „основни области“ на съдебна работа, в които съдиите във вашата юрисдикция са най-уязвими на критики</p> <p>Докладчиците на всяка група представят тези идеи в пленарна сесия.</p>	<p>Работа в малки групи</p> <p>Необходим е флипчарт. Най-добрият начин за провеждане на тази сесия е да се използва техниката на брейнсторминг (мозъчна атака). Участниците трябва да дадат идеи или</p>

		<p>решения на предизвикателства и проблеми и взимат активно участие през цялата сесия. Участниците споделят идеи в процеса на възникването им. Фасилитаторът отбелязва всички идеи на флипчарта, като идеите не се критикуват. Едва след като са отбелязани всички отговори, следва анализ или категоризация и дискусия доколко подходящи са идеите. До края на сесията групата трябва да достигне съгласие кои според нея са трите „основни области“ и се назначава докладчик на групата (в идеалния вариант се определя доброволец в началото на сесията), който да представи заключенията на групата по време на сесията в пленарна зала, която следва незабавно след тази сесия.</p>
12.15 – 13.00	<p>Обратна връзка от работата в групи в пленарна сесия: критика на Принципите</p>	<p>Работа в пленарна зала</p> <p>Необходим е флипчарт.</p> <p>Тази сесия изисква внимателно управление, за да се извлекат основните идеи. Не е необходима много подготовка, тъй като всички идеи идват от малките групи и могат да възникнат някои изненади.</p> <p>Важното е да се уловят големите идеи и да се запишат на флипчарта (или бялата дъска).</p> <p>Водещият учител пита всяка група кои са техните три големи идеи и след това фасилитаторите ги записват на няколко флипчарта, приблизително по две идеи на флипчарт. Всеки път, когато дадена идея се повтори на глас,</p>

		<p>фасилитаторът добавя точка към тази идея на флипчарта. Този процес трябва да позволи да се идентифицират около шест идеи, като се използват само няколко флипчарта. По този начин една или две идеи вероятно ще се обособят като печеливши с „най-висок резултат“, като бързо печелят преднина пред другите.</p> <p>Това ще внесе известна драматичност в сесията и ще засили чувството на солидарност сред групата, ако е налице общо съгласие по „големите теми“.</p> <p>Сесията може да приключи с кратка дискусия „какво правим с резултатите“.</p>
13.00 – 14.00	Обяд	
14.00 – 15.00	<p>Регионални и местни въпроси</p> <p>В зависимост от времето, което е на разположение, всеки обучителен курс трябва да се стреми да отделя време за обсъждане на въпроси и проблеми относно поведението и етиката, които са специфични за юрисдикциите на участниците. Участниците по-специално трябва да имат възможност да обсъдят съвпадения и/или противоречия между Принципите от Бангалор и техните етични кодекси за поведение (ако такива съществуват).</p>	<p>Работа в малки групи с обратна връзка в пленарна зала</p> <p>Съществуват редица начини, по които сесията може да се структурира. Сесията се провежда най-добре във формата на малки групи под ръководството на водещия обучител, с кратка сесия в пленарна зала за обобщаване на обратната връзка и общите теми. Сесията протича добре, ако:</p> <p>(а) Преди обучението водещият обучител е направил предварителен анализ на няколко етични кодекса за поведение във въпросната юрисдикция (съдийските клетви, които се полагат от съдиите в тази юрисдикция също следва да се вземат предвид за целите на този анализ. Няколко примера за такива съдийски клетви са поместени в</p>

		<p>Приложение IV).</p> <p>(б) Водещият обучител предоставя на всеки фасилитаторит кратко обобщение на всеки потенциално конфликтен въпрос, което да спомогне за насочване на дискусиите.</p> <p>В рамките на разбор на обучението (винаги добра идея да се направи такъв), обучителният екип може да обсъди дали да уведоми съответния върховен съдия(и) на съответната юрисдикция за конфликти, действителни или потенциални, които са идентифицирани в тази сесия. Като насоки за сесията водещият обучител може да използва списък с 10 основни въпроси, разгледани от Групата за съдийска почтеност на заседанието ѝ в Лусака през 2010 г.</p>
--	--	--

ОЦЕНЯВАНЕ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ КУРС

Съществува пряка връзка между оценката на нуждите от обучение и оценяването на ефективността на последващи обучителни дейности. По принцип оценяването на обучителната дейност показва в каква степен са посрещнати нуждите от обучение. В същото време оценката на обучителните дейности помага да се идентифицират нови или допълнителни нужди от обучение. Двете категории представляват основните елементи от цикъла оценка на нуждите – планиране – провеждане – оценяване.

Съществуват няколко модела за измерване на ефекта от обучителни дейности. Един от най-известните модели е моделът за оценяване на обучения, разработен от Доналд Къркпатрик.⁴ Той разделя оценката на обучението на четири степенувани нива:

НИВО 1: РЕАКЦИЯ. Това ниво измерва как обучаващите се реагират на обучението – какво мислят и чувстват за обучението, неговото съдържание и обхванатите теми. За тази цел се използват формуляри за обратна връзка, вербални реакции и проучвания или въпросници след провеждането на обучението. Можете да попитате участниците дали обучението е било успешно и дали си е струвало отделеното време, кои са били най-силните и най-слабите страни на обучението, или дали са харесали мястото на провеждане на обучението и стила на представяне на информацията. След като сте събрали тази информация, внимателно я разгледайте и помислете какви промени можете да направите в следващите обучения. Моля, вижте предложения въпросник за оценка на удовлетвореността на участниците от обучителния курс в Приложение VI.

НИВО 2: УЧЕНЕ. Тук измервате какво са научили обучаващите се и в каква степен са се повишили техните познания и/или капацитет в резултат от обучението. За да измерите наученото, първо трябва да идентифицирате какво искате да оцените, напр. подобрените познания на обучаващите се, техните умения, увереност, отношение и т.н. Полезно е да измерите тези показатели както преди, така и след обучението. При възможност разработете тестове за преди и след обучението (за предпочитане в анонимен формат), които съдържат едни и същи въпроси и отделете около 15-20 минути в началото и края на обучението. В Приложение VI са поместени няколко примерни въпроси, които са използвани преди това във въпросник за обучение на Службата на ООН по наркотиците и престъпността. Тези тестове ще ви помогнат да разберете какво научават вашите обучаващи се и какво не и ще ви помогнат да подобрите бъдещи обучения.

⁴ Доналд Къркпатрик публикува своя четиристепенен модел за оценяване на обучения през 1959 г. в списанието за обучение и развитие на Съединените щати. След това моделът е осъвременен веднъж през 1975 г. и отново през 1994 г., когато той публикува най-известния си труд „Оценяване на програми за обучение“.

НИВО 3: ПОВЕДЕНИЕ. На това ниво оценявате в каква степен обучаващите се са променили своето поведение въз основа на обучението, както и как прилагат информацията след като се върнат на работното си място. Ефективното измерване на поведение може да е предизвикателство. Това е дългосрочна дейност, която следва да се проведе седмици или месеци след първоначалното обучение. Един от най-добрите начини за измерване на поведение е да се проведат наблюдения и интервюта в рамките на продължителен период от време. Въпроси, които можете да поставите, са например: Прилагат ли обучаващите се наученото в практиката? Могат ли обучаващите се да говорят за новите си познания, умения или отношение с други хора? Забелязват ли обучаващите се някаква промяна в поведението си? Моля, не забравяйте, че поведението ще се промени само ако са налице благоприятни условия. Така например в рамките на обучителните сесии се е наблюдавал ефективен процес на учене, но ако цялостната организационна култура не допуска никакви последващи промени в поведението (или ако обучаващите се не получат подкрепа за промените в поведението си от своите ръководители), обучаващите се не могат да приложат наученото.

НИВО 4: РЕЗУЛТАТИ. На това ниво анализирате окончателните резултати от проведеното обучение и ефекта от обучението върху цялата съдебна институция. От всички нива, измерването на окончателните резултати от обучението вероятно е най-скъпото и отнемащото най-много време. Най-големите предизвикателства са свързани с идентифициране кои резултати, ползи или окончателни резултати са най-тясно свързани с обучителната програма, и идентифициране на ефективен начин за измерване на тези резултати в дългосрочен план. Обучителите могат да разработят стъпките на процес за оценяване, с който се събират доказателства, че присъственото обучение (в комбинация с предварителната работа) е довело например до по-голяма производителност, по-висок морал, по-малко оплаквания от съдии, засилено обществено уважение към съдебната власт и по-добро поведение както между колегите, така и с трети страни и т.н.

През 2018 г. Европейската мрежа за съдебно обучение публикува подробен наръчник, който дава ценни насоки за всички обучители на съдии относно организацията на най-добрите подходи за оценяване на обучения на съдии въз основа на модела на Къркпатрик.⁵

⁵ Европейска мрежа за съдебно обучение. „Методи за съдебно обучение и насоки за оценяване на съдебни обучения“. Достъпни на адрес: www.ejtn.eu/Templates/Public/Pages/NewsItem.aspx?id=4975

ДОПЪЛНИТЕЛНА БИБЛИОГРАФИЯ

- *The Theory and Practice of Training* (2009) R. Buckley and J. Capel (Kogan Paul). Специализирана книга за тези, които се интересуват от теорията на обучение и учене.
- *How to Design a Training Course* (2003) Peter Taylor (Bloomsbury Publishing). Основен курс за разработване на обучение от нулата.
- *The Adult Learner* (2005) M. Knowles, E. Holton and R. Swanson (Elsevier). Друго въведение в теорията и практиката на ученето и обучението за възрастни.
- *Assessment for Effective Teaching* (2004) G. Hanna, P. Dettmer (Toronto, Pearson Education, Inc.). Изследване на теорията и практиката за оценяване, където се изследва процеса, при който учителите събират данни за обучението си и ученето от страна на участниците.
- *Implementing the Four Levels: A Practical Guide to the Evaluation of Training Programmes* (2007) J. Kirkpatrick and D. Kirkpatrick (Barrett-Koehler Publications Inc.). Най-добрият наръчник за оценяване от двама от най-известните експерти по темата.
- *Facilitating Groups* (2010) Jenny Rogers (Open University Press). Ползена книга за тези, които се интересуват от динамиката в групата и от уменията за фасилитиране вместо преподаване.
- *Experiences in Groups* (1961) W. R. Bion (Tavistock Publications Ltd). Вж. по-горе в раздела „Стилове на учене и групова динамика“.
- “Stages of Small-Group Development Revisited” (1977) Bruce W. Tuckman and Mary Ann C. Jensen, 1977, *Group & Organization Studies*, December 2(4), 419–427. Вж. по-горе в раздела „Стилове на учене и групова динамика“.
- *EJTN Handbook on Judicial Training Methodology in Europe* (2016). Този наръчник обобщава най-добрите европейски практики за съдебно обучение. Съдържа съвети за учители как да разработят и проведат ефективни обучителни сесии, с голямо разнообразие от методи на обучение.
- *Judicial Oaths* (2017) Clark-Piper, T. (2007)
- *Judicial Conduct and Ethics* (5th Edition) Shaman, J., Lubret, S. and Alfini, J. (The Michie Company, Virginia). От съдиите се очаква не само да решават закона, но и да бъдат пример за него. Изправени пред нарастващ обществен контрол и все повече нови решения, дори съдиите с най-добри намерения могат да изпитат затруднения. Това е авторитетно, практическо ръководство, което има за цел да помогне на съдиите да гарантират, че съдебната им дейност е безупречна.
- *The Strange Alchemy of Life and Law* (2009) Sachs, A. (Oxford University Press). Тази книга предлага уникален поглед върху съдебната философия на един от най-известните конституционни съдии в света, вече пенсиониран.

- *The Judicial Process: Realism, Pragmatism, Practical Reasoning and Principles.* (2005) Thomas E. (Cambridge University Press). Тази книга изследва напрежението, което съществува между очакванията на съвременното общество от съдебната система и критичната роля, която тези очаквания играят за установяването на правни принципи.
- *The Limits of Judicial Independence?* (2016) Borkowski, G. (ed.) (Warsaw-Torin). Сборник с доклади и изказвания от международната конференция за съдебна независимост, проведена в Полша през 2016 г. Авторите са международни учени и съдии.
- *The Culture of Judicial Independence in a Civilized World* (2016) Shetreet, S. and McCormack, W. (eds.). (Brill Nijhoff). Сборникът предлага статии и изследвания на учени, съдии и практикуващи от множество юрисдикции по темата за съдебна независимост.
- *Thinking Fast and Slow* (2011) Kahneman, D. (Penguin). Анализ на Нобелов лауреат как и защо правим изборите, които правим и рисковете, свързани с този процес.
- *Training Methods* (2018) Judicial College London (пълен текст в Приложение V). Съдебният колеж, признат за една от най-иновативните организации за съдебно обучение, е автор на това полезно кратко обобщение на редица методи на обучение на разположение на обучителите на съдии, като се изтъква какво може да постигне всеки и метод и какви са неговите възможни ограничения.

ПРИЛОЖЕНИЯ

I. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

СМЕСЕН ТИП ОБУЧЕНИЕ: Образователен метод, който съчетава онлайн обучение с традиционното присъствено обучение.

ПОДКУП: Всяко неправомерно получено предимство, което е обещано, предложено или предоставено на длъжностно лице, или поискано или прието от длъжностно лице, пряко или непряко, за самото длъжностно лице или за трета страна или образувание, с цел действие или бездействие на длъжностното лице при изпълнение на служебните му задължения.

КОДЕКС ЗА ПОВЕДЕНИЕ: Списък с правила за правилно, почтено и надлежно изпълнение на функциите. В случай на нарушение на тези правила може да се стигне до налагането на дисциплинарни мерки. В много случаи разликата може кодексите за препоръчително поведение и тези с дисциплинарни мерки не е ясна.

ЕТИЧЕН КОДЕКС: Списък с препоръчителни стандарти за добро поведение и достижими цели, установен и съгласуван в рамките на професионалната гилдия. В много случаи разликата може кодексите за препоръчително поведение и тези с дисциплинарни мерки не е ясна.

КОМПЕТЕНТНОСТ: Притежание на необходими или подходящи способности или качества.

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ: Конфликт между личните интереси и функциите на длъжностното лице. Конфликт на интереси може да възникне например в случай на външни дейности, заетост, инвестиции, активи, значителни подаръци или облаги.

УСЪРДИЕ: Внимателно, прилежно и постоянно полагане на усилия за изпълнението на дадена задача.

РАВЕНСТВО: Състояние на равенство по отношение на статут, права и възможности.

ЕТИЧНИ ДИЛЕМИ: Ситуации, чието разрешаване изисква етична преценка.

ЕТИКА: Система от морални принципи, които ръководят поведението.

ГЛОБАЛНА МРЕЖА ЗА ПОЧТЕНOST В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА: Платформа за взаимопомощ на съдии, създадена през април 2018 г. с цел насърчаване на междуличностните и онлайн възможностите за обмен на информация и консултации от колеги, идентифицирането на приоритетни предизвикателства и въпроси и свързване на съществуващи местни и регионални инициативи за разпространение на резултатите.

› www.unodc.org/ji

БЕЗПРИСТРАСТНОСТ: Справедливо и еднакво отнасяне към всички страни в производството, без предубеждения и пристрастия.

НЕЗАВИСИМОСТ: Свобода от влиянието, контрола или определянето на другите.

ПОЧТЕНOST: Съгласуваност между убеждения, решения и действия, и непрекъснато придържане към ценности и принципи.

БЛАГОПРИЛИЧИЕ: Съобразяване с общоприетите стандарти на поведение или морал.

ПРИНЦИП НА ПРАВОВАТА ДЪРЖАВА: Принцип на управление, при което всички лица, институции и образувания, както публичноправни, така и частноправни субекти, включително самата държава, отговарят пред законите, които са публично провъзгласени, еднакво прилагани и независимо отсъдени, и които са в съответствие с международните норми и стандарти за правата на човека. Принципът на правовата държава изисква също така наличието на мерки, които гарантират спазването на принципите за върховенство на правото, равенство пред закона, отчетност пред закона, справедливост при прилагането на закона, разделение на властите, участие в процеса на взимане на решения, правна сигурност, избягване на произвола и процесуална и правна прозрачност.

СОЦИАЛНИ МЕДИИ: Уебсайтове или базирани на друга технология приложения, които позволяват на потребителите да създават и споделят съдържание или да участват в социални мрежи.

ПРОЗРАЧНОСТ: Споделяне на информация и открити действия. Функциониране по видим, предсказуем и разбираем начин.

ЦЕННОСТИ: Нещо, което даден индивид или общност вярва, че има стойност, която заслужава да бъде преследвана, насърчавана или привилегирована.

II. СЪВЕТИ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕТО И ПРИМЕРНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ВЪВЕЖДАЩАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Наръчника за методология на съдебното обучение (2016) на Европейската мрежа за съдебно обучение дава следните полезни съвети за подготовката и представянето на презентация:

Презентациите, в съчетание с групова работа, са два метода за обучение на съдии, които способстват за придобиването на нови знания. Като се има предвид, че участието е важен фактор за гарантиране на успех в ученето, препоръчва се да се предвиди достатъчно време за групови или индивидуални дискусии непосредствено след презентациите, за да се изяснят всички неясноти или обърквания, но така също и за да се избегне опасността от „обикновено дидактическо“ преподаване (т. нар. „хранене с лъжица“).

Кога използваме презентации? Презентациите могат да се използват в редица случаи и за разнообразни задачи:

- Принос от водещ практикуващ специалист, който да изтъкне практическите аспекти.
- Принос от панелисти, които да представят сравнителен или интердисциплинарен подход към разглежданата тема.
- Кратки презентации от групите по поставени задачи, като се дава възможност да се идентифицират противоположни или нови подходи към дадена тема.

Обхватът на презентациите не е самото съдържание, а създаването на платформа за дискусии и обмен на мнения по нови теми, които изискват представянето на информация.

Основните предизвикателства са следните:

- Аудиторията задържа концентрация на вниманието си за максимум 20-30 минути.
- Различните стилове на учене на аудиторията могат да повлияят на предаването на информация.
- Връзката с аудиторията изисква подходящ изказ и език на тялото.
- Структурата на презентацията.
- Визуалните материали, PowerPoint слайдове, съставени съгласно подходящи стандарти.

Подготвителен етап: Съвети за учителя

Независимо колко кратка е презентацията, тя трябва да е насочена към аудиторията. Важно е в началото да научим от какво се интересува аудиторията и/или какво се очаква от представящия. Съставът на аудиторията ще определи колко формална или неформална ще бъде презентацията.

Следвайте ясна и логическа структура. Следните елементи трябва да присъстват в презентацията:

- **ВЪВЕДЕНИЕ:** Във въведението запознавате аудиторията с темата, по която ще говорите, като може да формулирате въпрос, на който възнамерявате да отговорите.
- **ОСНОВНА ЧАСТ:** В основната част следва да разгънете темата, като се спрете на няколко подтеми за дискусия, които следват логично една от друга.
- **ЗАКЛЮЧЕНИЕ:** И накрая, това, което казвате в заключение ще зависи точно от това, което сте си поставили за цел да постигнете. Ако само описвате нещо, тогава е достатъчно да обобщите основните точки. От друга страна, ако се опитвате да обърнете внимание върху даден аспект, тогава подходящо би било да повторите основните доводи или да отговорите на въпроса, който поставяте в началото. Структурата трябва да е насочена към аудиторията.

Изборът на думи и стил на изказа гарантира предаване на посланието. Можете да кажете например, „Първата точка, която искам да отбележа, е ...“, „В тази част ще се спра на ...“, „В заключение ...“. Паузи между точките или жестове като повдигане на един пръст на ръката за първа точка, два за втора и така нататък помага да се подчертаят важни връзки.

Важно е да следите за времето, защото другите разчитат да говорите в продължение на определено време, нито повече, нито по-малко. Всъщност по-добре е да се стремите към малко по-кратка презентация от предвиденото време, защото в самия ден е вероятно да се отклоните в известна степен от подготвеното представяне.

Етап представяне: Съвети за учителя

Помислете какъв начин на представяне на презентацията ще използвате: Какви подканящи въпроси ще използвате? Кои визуални средства могат да бъдат полезни? Прави ли ще бъдете или седнали? Какви жестове използва един учител?

Обърнете внимание на скоростта, силата, произношението и тона на гласа си.

Правилната скорост на говорене е важна не само, за да сте сигурни, че ще се вметите в определеното време. Ако говорите прекалено бързо, аудиторията няма да може да ви следва; ако говорите прекалено бавно, вероятно ще ги отегчите. Независимо от това, подходящата скорост на говорене ще се определя от това дали, например, се очаква участниците да си водят бележки, дали слушат презентацията на родния си език и доколко са запознати с темите, по които говорите, както и колко сложни са те.

Силата на говорене ще се определя от размера на залата и акустиката ѝ; винаги има смисъл да попитате аудиторията дали всъщност ви чуват. Ако не можете да бъдете чути без да викате, трябва да поискате микрофон, в противен случай гласът ви ще звучи напрегнато.

Внимавайте и за тона на гласа си. Когато хората правят презентации (особено ако четат от текст), те често звучат много по-монотонно (а оттук и много по-сुकно), отколкото когато водят ежедневен разговор. За да задържите вниманието на аудиторията, е необходимо да говорите по-оживено и да използвате по-широк гласови диапазон от обичайното.

Контролен списък на уменията на добър презентатор

- Чува ли се говорещият в дъното на залата?
- Използва ли се продължително зрителен контакт за ангажиране на аудиторията?
- Аудиовизуалните помощни средства подходящо ли са използвани?
- Изписаният на черната дъска/бялата дъска/прожектора текст вижда ли се от всички части на залата?
- Обучителят използва ли по подходящ начин раздадените материали?

Гласът, погледът, техническото оборудване и обучителните материали трябва да се подготвят и практикуват предварително.

ПРИМЕРНО СЪДЪРЖАНИЕ НА ВЪВЕЖДАЩАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Всеки водещ обучител ще наложи свой стил и отпечатък на тази презентация (единствената формална презентация в целия обучителен курс). Независимо от това, следните теми е препоръчително да бъдат широко застъпени в презентацията:

- Обобщение на съответните международни инструменти, предшестващи Принципите от Бангалор
- Статут на Принципите от Бангалор

- Обобщение на Принципите
- Ролята на Коментарите
- Конвенцията на ООН срещу корупцията
- Изявление на Групата за съдийска почтеност от 2010 г. (Изявлението от Лусака)
- Регионални и национални кодекси
- Съдийски клетви
- Специални характеристики, които следва да се вземат предвид
- Бъдещо развитие на Принципите
- Декларацията от Доха от 2015 г.: Насърчаване на култура на законосъобразност
- Глобална мрежа за почтеност в съдебната система

Относими международни инструменти, предшестващи Принципите от Бангалор

Необходимо е да се направи кратък преглед на Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за граждански и политически права, Основните принципи на ООН за независимостта на съдебната власт и Процедурите за ефективно прилагане на основните принципи за независимостта на съдебната власт. Не е необходимо да представяте подробно тези инструменти, но е важно участниците да знаят, че няколко основни инструмента на международното право вече съдържат поне някои елементи на Принципите от Бангалор и че Принципите не са първият инструмент на Организацията на обединените нации, който се фокусира върху въпроса за съдийската почтеност.

Предистория на Принципите от Бангалор

През 2000 г. бе създадена Групата за съдийска почтеност. Всички съдии – членове на Групата, са (или са били) ръководители на съдебната система или върховни съдии или в съответните си страни, или на регионално или международно ниво. (Повече информация за Групата за съдийска почтеност може да намерите на адрес: www.judicialintegritygroup.org/). Те споделят общи ценности и убеждения относно почтеността в съдебната власт, както и решимост за задълбочаване и подобряване качеството на правораздаване по подходящ начин. Целите на Групата за съдийска почтеност са следните:

- Формулиране и развитие на понятието за отчетност в съдебната система
- Разработване на механизми за повишаване на почтеността в съдебната система
- Формулиране и насърчаване на подходящи стандарти, насоки и инструменти, свързани с жизненоважни аспекти на съдебната система

- Идентифициране и подпомагане прилагането на мерки за реформа на съдебната власт, които са доказано ефективни за премахване на корупцията в съдебната система и гарантират по-голям, по-бърз и по-икономичен достъп до правосъдие

Групата за съдийска почтеност се обедини също така, че (а) е отговорност на съдебната система и в частност на висшата съдебна власт да поеме водеща роля за определяне на окончателен набор от основни принципи за поведение и етика, които са в основата на упражняването на съдебна длъжност, и (б) тези принципи трябва да бъдат с универсално приложение и да не подлежат на регионални различия.

Статут на Принципите от Бангалор

Принципите установяват стандарти за етичното поведение на съдии и са предназначени да предоставят насоки на съдиите и да осигурят рамка за регулиране на съдийското поведение в съдебната система. Те са част от Стандартите и нормите на ООН за предотвратяване на престъпността и за наказателно правосъдие и като такива по-скоро дават насоки на съдебните системи по света, а не пряко приложими стандарти за поведение.

Принципите са приети от Икономическия и социален съвет на ООН през 2006 г. (след като Комисията по правата на човека на ООН ги взе под внимание през 2003 г.).

Обобщение на принципите

Принципите от Бангалор се състоят от преамбюл, шест основни принципа, засягащи шест ключови ценности (независимост, безпристрастност, почтеност, благоприличие, равенство, компетентност и усърдие) и подробни разпоредби за приложение. Въпреки че не са задължителни, през годините стандартите и нормите на ООН в областта на предотвратяване на престъпността и наказателното правосъдие изразяват колективно виждане как трябва да са структурирани съдебните системи. Независимо, че нямат задължителна юридическа сила, стандартите и нормите са допринесли в значителна степен за насърчаването на по-ефективно и справедливо наказателно правосъдие.

Роля на Коментарите

През 2007 г. Службата на ООН по наркотиците и престъпността публикува обширен коментар на Принципите, като предостави подробни допълнителни насоки за тяхното прилагане. Групата за съдийска почтеност основно отговаряше за разработването и

публикуването на Коментара. В настоящия обучителен курс се правят подробни препратки към Коментара.

Конвенцията на ООН срещу корупцията

Друг ключов инструмент, който е залегнал в основата на Принципите и Коментарите, е Конвенцията на ООН срещу корупцията. Приета е през 2003 г. и влиза в сила през 2005 г. Член 11 от Конвенцията предвижда следното:

1. Отчитайки независимостта на магистратите и тяхната ключова роля в борбата срещу корупцията, всяка държава – страна по конвенцията, в съответствие с основните принципи на правната ѝ система и без да накърнява тази независимост, взема мерки за увеличаване на честността и предотвратяване на възможностите за корупция сред магистратите. Такива мерки могат да включват правила за поведение на членовете на съдебната власт.

Изявлението на Групата за съдийска почтеност от 2010 г. (Изявлението от Лусака)

През 2010 г. Групата за съдийска почтеност публикува важно изявление, като настойчиво призова за подходящо обучение на съдебните власти навсякъде по света за съдържанието и значението на Принципите от Бангалор. За целта те приканват съдебните власти навсякъде по света:

- Да приемат изявление за принципите на съдийско поведение, като изхождат от Принципите от Бангалор за съдийско поведение.
- Да разпространят това изявление за принципите на съдийско поведение сред съдиите и в общността.
- Да гарантират, позовавайки се на изявлението за принципите за съдийско поведение, че съдийската етика е неразделна част от първоначалното и продължаващото обучение на съдии.
- В пълна степен съгласно своите правомощия да организират, провеждат или осъществяват надзор върху обучението на съдии. В юрисдикции, които не разполагат с подходящи ресурси за обучение, съдебната власт трябва посредством подходящи канали да търси съдействие от подходящи национални и международни органи и образователни институции за предоставянето на достъп до такива ресурси или за развитието им в местните юрисдикции.

Регионални и национални кодекси

Съдебните власти по света реагираха по различни начини на Принципите от Бангалор. Някои ги приеха директно като собствен задължителен кодекс за поведение и етика, често свързан с дисциплинарни кодекси, други разработиха свои собствени регионални или национални кодекси, въпреки че обикновено те отразяват в широка степен Принципите. Добър пример за такъв регионален кодекс е *Código Iberoamericano de Ética Judicial*.

> www.tsjbaires.gov.ar/ciej/sites/de_axiologicos/CIEJ_reformado_2014.pdf

Съвет

На този етап обучителите могат да добавят основна информация за приложимия на местно ниво кодекс за поведение в съответната юрисдикция.

Съдийски клетви

Обичайна практика е съдиите да полагат тържествена клетва при назначаването си в съдебната система, обикновено пред председателя на Върховния съд или друг съдия с висок ранг. В Приложение IV са поместени няколко такива клетви. Интересно е да се отбележи, че съдийските клетви в повечето случаи включват част от съдържанието на Принципите от Бангалор, но в никакъв случай цялото съдържание. Трябва да се има предвид обаче, че голяма част от съдийските клетви са възприети преди формулирането на Принципите от Бангалор.

Специални характеристики, на които да обърнете внимание

Трябва да се подчертае, че Принципите обхващат широк набор от аспекти от живота на съдията и не се ограничават до тесните рамки на съда или заседателната зала. Тясното разбиране засяга отношенията на съдията с подсъдимите, свидетелите, адвокатите, служителите на съда и широката общественост. В допълнение те се отнасят и до някои аспекти от личния живот на съдията, включително членове на семейството. И накрая, трябва да се споменат и въпросите, засягащи отношения с колеги съдии, чийто стандарти за поведение са под приемливото ниво.

Бъдещо развитие на Принципите

Принципите възникват в началото на 21-ви век и все още не са изменени. Независимо, че продължават да са приложими в широк и основен смисъл за съвременния съдия, съществуват аргументи в полза на тяхното усъвършенстване и актуализация, за да се вземат предвид променящи се социални ценности, както и въздействието на технологиите върху професионалната практика, включително универсалната наличност на мощни търсачки и уебсайтове на социални медии.

Декларацията от Доха от 2015 г.: Насърчаване на култура на законосъобразност

Декларацията от Доха бе приета на тринадесетия Конгрес на ООН за предотвратяване на престъпността и наказателното правосъдие, проведен в Катар през 2015 г. Декларацията от Доха, приета от Общото събрание, призовава за интегриране на превенцията на престъпността и наказателното правосъдие в по-широкия дневен ред на Организацията на обединените нации. Декларацията изхожда от разбирането, че върховенството на правото и устойчивото развитие са взаимосвързани и взаимно се подсилват. С Декларацията от Доха държавите членки се ангажират да положат всички усилия за предотвратяване и борба с корупцията и да прилагат мерки, насочени към повишаване на прозрачността в публичната администрация и насърчаване на почтеност и отчетност в наказателноправните си системи, в съответствие с Конвенцията на ООН срещу корупцията. През 2016 г., с оглед на ефективното изпълнение на Декларацията от Доха, Службата на ООН по наркотиците и престъпността стартира Глобална програма за изпълнение на Декларацията от Доха. Програмата се фокусира върху няколко ключови области от Декларацията от Доха, включително и съдийската почтеност.

Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система

Един от основните резултати на Глобалната програма за изпълнението на Декларацията от Доха е създаването на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система. След обширен процес на консултации, подготвителни срещи и обмен с над 4000 съдии и други представители на правосъдието от целия свят, на 9 и 10 април 2018 г. във Виена бе даден официален старт на Мрежата. Мрежата насърчава взаимното обучение и обмен на дейности за подкрепа сред съдиите и другите заинтересовани страни от сектора на правосъдието; улеснява достъпа до инструменти и ресурси по различни въпроси, свързани със съдийската почтеност; и подкрепя по-нататъшното развитие и ефективно прилагане на принципите за съдийско поведение и предотвратяването на корупция в съдебната система. Чрез Мрежата ще се развият и засилят глобалните насоки и технически материали за съдийска почтеност и противодействие на корупцията и ще се предложи техническа помощ в подкрепа на съдебните власти за разработването и прилагането на стратегии, мерки и системи за

укрепване на почтеността и отчетността в съдебните системи. Мрежата ще насърчи по-специално работата в мрежа чрез виртуални и присъствени възможности за диалог и ще подпомогне процеса на идентификация на приоритетни области, възникващи предизвикателства и празноти в международните стандарти.

III. ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪПРОСИТЕ ЗА ДИСКУСИЯ ПО КАЗУСИТЕ

Всеки казус има за цел да предизвика дискусия, като няма абсолютно правилни или грешни отговори на въпросите. Обучителите и фасилитаторите трябва да бъдат добре подготвени за дискусиите, които ще последват. Изложените по-долу параграфи от Принципите и Коментарите са относими към казусите и също така дават насоки за примерните отговори.

Казус 1: Университетски съвет

След дипломирането си поддържате тесни връзки със стария си Университет, към който сте силно привързан. Поканен сте да се присъедините към неговия управителен орган. В поканата специално се изтъкват вашите „съдебни познания и авторитет в местната общност“. Позицията е неплатена, но ще отнеме много от времето ви. През последните няколко месеца Университетът е обект на редица критики в пресата, насочени по-специално към огромната заплата на ректора, противоречивите курсове, които Университетът предлага, както и липсата на етническо разнообразие сред студентите. Секретарят е временно отстранен след сигнали за финансови нередности. Трябва ли да приемете поканата?

ПРИНЦИП 4.6: Съдията ... се ползва със свобода на изразяване, убеждения, сдружаване и събиране.

ПРИНЦИП 4.11.4: Съдията може да взима участие в други дейности, стига тези дейности да не уронват достойнството на съдийската длъжност и да не пречат по друг начин на изпълнението на неговите съдийски задължения.

ПРИНЦИП 6.1: Съдебните задължения на съдията са с предимство пред всички други дейности.

Относими параграфи от Коментарите

134: Съдиите се ползват с права, общи с останалите граждани

136: Съдиите не участват в публични спорове

137: Критики към съдията от други лица

167: Членство в организации с нестопанска цел

195: Основното задължение на съдията е към съда

Този казус засяга Принцип 4 (Благоприличие) и Принцип 6 (Компетентност и усърдие). Съдиите винаги трябва да са внимателни в избора си на странични дейности, независимо колко силно подкрепят въпросната кауза. От друга страна Принцип 4.11.4 и съпътстващите параграфи от Коментарите ясно насърчават и подкрепят съдиите да се

ангажират с роли в общността съгласно своя опит и авторитет, а параграф 167 специално дава като пример присъединяването към университетски съвет. Червените флагове в този казус са противоречията, в които Университетът е въвличен в момента, като всеки пример трябва да се разгледа по същество, самостоятелно и в съвкупност. Групата следва да обсъди също и какво се има предвид с изрази „съдебни познания и авторитет в местната общност“, използвани в поканата по отношения на съдията. Дали това ще се използва като оръжие в защита на Университета срещу критиките и съдията ще бъде ли компрометиран, ако това се случи?

Накрая групата трябва да обсъди кумулативния ефект от тази допълнителна отговорност върху възможността на съдията да гарантира предимство на съдийските си задължения пред всички други дейности.

Казус 2: Съдебен процес срещу държавен служител

Разпределен сте за съдия по дело срещу държавен служител по обвинения в приемането на подкупи срещу предоставянето на изгоден договор на известна местна строителна фирма. Вашият зет е архитект, на когото фирмата често възлага поръчки, при все че това не е общоизвестен факт. Седмица преди процесът да започне, старши съдия във Вашия съд Ви уведомява, че е разпределил делото на себе си, без да дава пояснения. Неговата съпруга работи в същия правителствен отдел като подсъдимия. Какво трябва да направите?

ПРИНЦИП 1.2: Съдията трябва да е независим от страните по спора, по който съдията трябва да се произнесе.

ПРИНЦИП 2.5: Съдията трябва да си направи отвод по всяко дело, което не може да реши безпристрастно, или което според разумния наблюдател съдията е неспособен да разреши безпристрастно.

ПРИНЦИП 3: Почтеността е от съществено значение за правилното изпълнение на задълженията на съдията.

ПРИНЦИП 4.4: Съдията не участва в разглеждането на дело, с което член на неговото семейство ... е свързан по какъвто и да е начин.

ПРИНЦИП 4.8: Съдията не допуска неговото семейство, обществени или други взаимоотношения да повлияват неправомерно върху поведението му като съдия.

Относими параграфи от Коментарите

25: Съдиите не се подчиняват на текущото правителство

37: Обществени възприятия за независимостта на съда

40: Йерархичната организация на съдебната власт няма отношение

90: Приятелство, вражда и други релевантни съображения за отвод

110: Правосъдието трябва да се въздаде публично

130: Ако член на семейството е нает в правния отдел на правителството

143: Задължение да се избягва неправомерно влияние

Този казус засяга Принцип 1 (Независимост), Принцип 2 (Безпристрастност), Принцип 3 (Почтеност) и Принцип 4 (Благоприличие). Казусът повдига също така и въпроси как младши съдия може да се противопостави на старши съдия, когато съблюдаването на Принципите от страна на втория е под въпрос. Въпросът трябва да се разгледа на две нива. Първо, трябва ли съдията да си направи отвод при разпределянето на делото на основание позицията на своя зет? Ако той счита, че това, че взаимоотношенията на зетят с въпросната фирма не са общоизвестен факт е достатъчно да се избегне въпроса, тогава неговата почтеност е под въпрос: „Правосъдието трябва да се въздаде публично.“ Следва дискусия дали след като взаимоотношенията между зетя и въпросната фирма бъдат разкрити, съдията трябва да си направи отвод. Навярно ще последва по-сложна дискусия по отношение на действията на старшия съдия. Коментарите дават ясни насоки за рисковете, свързани с разглеждането на дело срещу подсъдим, който работи в същия отдел на правителството като съпругата на съдията. Проблемът ще се задълбочи, ако се окаже, че старшият съдия не е обявил тази връзка, нито е повдигнал за обсъждане въпроса за евентуалния си отвод. Подозренията на младшия съдия в този случай ще бъдат несъмнено допълнително засилени от липсата на каквото и да било обяснение защо старшият съдия поема делото. Предвид препоръката в Коментарите, че „йерархичната организация на съдебната власт няма отношение“, дискусията несъмнено ще очертае вариантите за действие на младшия съдия, които включват: да си замълчи; да разговаря директно със старшия съдия за неговите действия; да разговаря поверително с друг старши съдия; да подаде официално оплакване. Всички тези възможни действия следва да се обсъдят.

Казус 3: Салон за масажи

По време на командировка в чужбина в страна, където е разрешено заплащането на сексуални услуги, съдия А посещава салон за масажи. При напускане на заведението е разпознат и снимката му се появява в местния вестник под заглавието „Как разпускат съдиите ни!“ Той е много успешен и популярен съдия с репутация на почтен и справедлив съдия. местният вестник призовава за уволнението или оставката му. Какво трябва да последва?

ПРИНЦИП 3.1: Поведението на съдията трябва да бъде безукорно от гледна точка на разумния наблюдател.

ПРИНЦИП 4: Благоприличието и усещането за благоприличие са от съществено значение за изпълнението на задълженията на съдията.

ПРИНЦИП 4.2: Като обект на постоянен обществен контрол, съдията трябва да приеме някои лични ограничения, които биха се възприели като обременителни от обикновения гражданин, и трябва да направи това свободно и доброволно. По-специално поведението на съдията трябва да съответства на достойнството на съдебната длъжност.

Относими параграфи от Коментарите

76: Връзки с медиите

103: Необходими са високи стандарти както в обществеността, така и в личния живот

109: Личното поведение на съдията засяга съдебната система като цяло

111: Как би изглеждало това в очите на обществеността?

112: Тест за неблагопристойно поведение

115: Изискване за примерен живот

116: Посещения на обществени места като барове

118: Редовни посещения в клубове

Този казус засяга Принцип 3 (Почтеност) и Принцип 4 (Благоприличие). Още в началото следва да се изтъкне, че съдията не е извършил нищо незаконно и че към момента той е бил далеч от дома, много вероятно действайки с искреното убеждение, че случващото се попада изцяло в защитената територия на неговия „личен живот“ и следователно не следва да засяга професионалния му статут. В основата на дискусиата е параграф 103 от Коментарите, ето защо възпроизвеждаме пълния му текст:

Съдията трябва да поддържа високи стандарти както в личния, така и в обществения живот. Това се налага поради широкия диапазон от житейски опит и поведение, на които съдията трябва да се опре при произнасяне на решение. Ако съдията трябва публично да осъди това, което практикува в личния си живот, тогава той би се възприел за лицемер. Това неизбежно ще доведе до загуба на обществено доверие в съдията, което може да засегне цялата съдебна власт.

Мненията по този казус могат да са много различни, в зависимост от пола, възрастта и общата култура на участниците в групата. От друга страна това може и да не е така! Препоръчва се групата да обърне специално внимание на формулировката на параграфите от Коментарите, цитирани по-горе, и да съсредоточи дискусиата си върху преценка дали е налице баланс между правата на индивида и легитимните очаквания на обществеността. Следва да се постави и въпроса: Мнението ви щеше ли е да различно, ако снимката на съдията и съответното заглавие не се бяха появили в местния вестник?

Казус 4: Съдия по абортите

Преди да станете съдия, вие сте избран политик, известен с радикалните си възгледи за аборта. Разпределено ви е дело, по което лекар е обвинен в извършването на незаконни аборти – нещо, което той отрича. Трябва ли да разгледате делото?

ПРИНЦИП 2: Безпристрастността е от съществено значение за правилното изпълнение на съдебните задължения.

Относими параграфи от Коментарите:

28: Съдията трябва да действа без оглед на общественото одобрение или критика

43: Трябва да се противодейства на опитите за подкопаване на съдебната независимост

52: Впечатление за независимост

55: Впечатлението за независимост подкопава общественото доверие

60: Какво може да не съставлява предубеждение или пристрастие: мнението следва да се разграничава от предубеждението

81 и сл.: Разумно опасение за пристрастност

88: Предишна политическа принадлежност не може да бъде основание за отвод

Този казус засяга Принцип 2 (Безпристрастност). Коментарите съдържат редица добри примери за обстоятелства, при които съдията трябва или не трябва да си направи отвод. Казусът трябва да се използва като платформа за дискусия на цялостния принцип на отвода и противоречивите аргументи, които той засяга. Може да се твърди, че в своята съвкупност обученията, съдийските клетви, етичните правила и правилата за поведение, на които са изложени съдиите, трябва да опровергават всяко съмнение за пристрастност, освен в най-фрапиращите случаи. Ако съдията спазва принципа за безпристрастност, защо изобщо трябва да има отвод? От друга страна възприятията на широката общественост (в сравнение с по-езотеричното понятие за „справедливия и добре информиран член на обществото“) не могат да бъдат надеждни основания за установяване на пристрастност, особено във времена, които са толкова силно засегнати от медиите и по-специално от социалните медии. Ето защо всяка дискусия относно отвода трябва да се стреми към баланс между тези съображения и необходимостта справедливостта да бъде възприета като въздадена. трябва да се подчертае и

необходимостта съдебната система да обхваща хора с различни мнения в редиците си. Параграф 60 отчита тази необходимост чрез следното съображение:

Фактът, че един съдия има общо мнение по правен или обществен въпрос, пряко свързан с разглежданото дело, не може да бъде основание за неговия отвод. Мнението, което е приемливо, трябва да се разграничава от пристрастието, което е неприемливо. Както се казва, „Доказателството, че съзнанието на съдията е *tabula rasa* (празен лист) би било доказателство за липсата на квалификация, а не за липсата на пристрастие“.

И накрая, относно специфичния въпрос за политическата дейност на съдията преди да стане магистрат, Коментарите дават следния съвет (параграф 88):

Когато се оценява безпристрастността на съдията, могат да се вземат предвид отговорностите и интересите, които съдията е имал в хода на професионалната си кариера, предшестваща назначението му в съдебната система. В тези страни, където съдиите са привличани от частните адвокатски среди, е много вероятно съдията да е заемал длъжност или назначение, при които да е давал публичен израз на конкретни мнения или да е действал в полза на конкретни страни или интереси. Такъв е задължително случаят, ако съдията е участвал в политическия живот. Опитът извън правото, било то в политиката или в някоя друга област, може разумно да се приеме, че повишава съдебната квалификация, а не я обезсилва. Но трябва да се признае и приеме, че от съдията се очаква да изостави всякакви политически пристрастия и партийни интереси, когато полага съдийската клетва да изпълнява съдебните си задължения по независим и безпристрастен начин. Това следва да бъде едно от съображенията, които разумният, справедлив и информиран човек трябва да претегли в ума си, когато преценява дали е налице разумно опасение за пристрастие.

Казус 5: Съдия Маккензи

Съдия Маккензи е на 48 години, женен, с две деца в тийнейджърска възраст. Той с нетърпение очаква участието си в конференция по международно регулаторно право на Карибите. Поканен е да представи доклад за националния регулаторен режим. На конференцията ще присъстват съдии и адвокати от цел свят. Самолетният му билет икономична класа, както и тези на двете лица, които го придружават – младши съдия от същия съд и неговата съдебна служителка, са заплатени от съда, в който работи. Той ще получи дневни в местна валута от организаторите на конференцията при пристигането си, за да покрие разходите си за хотелско настаняване и храна по време на конференцията. Възниква следната последователност от събития:

(Въпроси, които е вероятно да са в нарушение на Принципите от Бангалор, са подчертани в червено; въпроси, които е вероятно да са в съответствие, са подчертани с удебелен шрифт).

При чекирането съдия Маккензи и колегите му получават места в задната част на самолета. Впоследствие той се връща на гишето за чекиране и заявява, че има болки в гърба (не е вярно) и освен това е съдия. Издават му нова бордна карта в бизнес класа. Той не уведомява колегите си за това.

Въоръжен с билета си за бизнес класа, той отива във ВИП салона и се наслаждава на безплатната храна и напитки. На тръгване взима няколко малки бутилчици с алкохол, тъй като вижда други да го правят, въпреки надписи, забраняващи изнасянето им извън ВИП салона.

При пристигането си на летището, съдия Маккензи се отправя към ВИП изхода, на основание това, че е съдия, пътувал в бизнес класа. Маха на колегите си, които чакат на дълга опашка за проверка от имиграционните власти.

Когато излиза от летището, попада на своя стара приятелка – привлекателна жена съдия, вдовица, която живее там. Тя незабавно кани него и колегите му на вечеря в своята вила. Той приема, но отказва от името на колегите си, без да се допита до тях, като твърди, че те са „прекалено уморени“.

В края на щастливата вечер, приятелката му предлага да отседне в нейната вила за времето на цялата конференция, в стаята за гости. Той с радост приема.

Когато пристига на конференцията на следващия ден, той си иска дневните за конференцията „за покриване на разходите за хотелско настаняване и храна“. (Това поведение може да бъде или подчертано, или в **удебелен шрифт**.)

През деня телефонира на съпругата си и децата, като им казва, че хотелът, където е настанен, е „фантастичен“.

На втория ден от конференцията, чувствайки се малко гузен, той кани колегите си и ги черпи вечеря в скъп местен ресторант.

Преди завръщането си у дома, съдия Маккензи подарява на домакинята си разкошен букет цветя за благодарност. Прави също така щедро дарение за любимата ѝ благотворителна организация „Магарета в беда“.

Съдия Маккензи не изнася доклад на конференцията, като се оправдава, че за съжаление го е забравил в службата си. Той не е написал такъв доклад. Той обаче си води подробни бележки по време на конференцията с намерението да запознае колегите си при завръщането си.

Казус 6: Почитаемият съдия

Съдия К. е уважаван, чаровен и много обичан. Той е вторият най-старши съдия в съда, където работите. Той също така е ужасно бавен, и му отнема средно два пъти повече време да приключи делата си в сравнение с неговите колеги (защото, както казва той, „аз съм задълбочен“). Харесва жените и често коментира тяхната външност, когато се явяват като свидетели или адвокати в съда. Винаги се е стремил, ако изобщо е възможно, съдебният служител, който му помага с ръководството на съда, да бъде жена, тъй като по неговите думи „жените са по-надеждни и трудолюбиви от мъжете“. Една от любимите му фрази по време на обяд с колеги е “Cherchez la femme!”, но обикновен не става ясно в какъв контекст! Откакто сте започнала работа като най-младата жена съдия, той настоява да седите до него по време на такива обеда, така че да Ви покаже „как се връзват въжетата“.⁶ Повечето от другите млади колеги са мъже, и изглежда той не изпитва необходимост да им показва как се връзват каквито и да било „въжета“. Вие сте нещастна и се чувствате компрометирана. Какво трябва да направите?

ПРИНЦИП 5: Гарантирането на равно третиране за всички от съда е от съществено значение за надлежното изпълнение на съдийската длъжност.

ПРИНЦИП 6: Компетентността и усърдието са необходими условия за надлежното изпълнение на съдийската длъжност.

ПРИНЦИП 6.5: Съдията изпълнява всички съдебни задължения, включително и отложеното произнасяне на съдебни решения.

Относими параграфи от Коментарите:

42: Надлежното разглеждане на делото е с предимство пред производителността

55: Впечатлението за независимост подкопава общественото доверие

184: Съдията избягва стереотипното мислене

185: Дискриминация по признак пол

207: Задължение за разрешаване на въпросите с разумна бързина

⁶ “To show one the ropes” – английски идиом, означаващ да ориентирам някого, да му покажа как да свърши определена задача, дейност или работа, произхожда от морския идиом „да свикнеш да работиш на кораб“, бел. пр.

Този казус засяга Принцип 5 (Равенство) и Принцип 6 (Компетентност и усърдие). Казусът може да предизвика и по-сложни реакции в групата от очакваното. Представен е прототипът на старомоден и любезен човек, по-скоро неизменен в навиците си, който в много отношения е прототип на съдията от неговото поколение, или поне в някои култури. Някои могат да твърдят, че отношението на съдия К към жените е благосклонно, любезно, подкрепящо и подходящо, докато други могат да твърдят, че то е арогантно, сексистко, безчувствено и неподходящо. Несъмнено съдия К е „стереотип“, а по отношение на жените – „стереотипизиращ“ (вж. параграф 184 от Коментарите). И вероятно участниците в групата ще отбележат, че ако неговите коментари за превъзходството на жените бяха насочени алтернативно към мъжете, те със сигурност щяха да бъдат оспорени като неприемливи.

Основните въпроси за дискусия са следните:

1. Кои от известните позиции на съдия К относно жените са неприемливи за съвременния съдия? Отговорът трябва да включва (а) коментарите му за външността на жените свидетели и адвокати; (б) настойчивите му предпочитания за жени съдебни служители, независимо от причините, които изтъква за това; и (в) преференциалното му третиране на млади жени съдии в сравнение с техните колеги мъже (честата му употреба на изречението „*Cherchez la femme!*“ навярно е прекалено неясна и безсмислена, за да предизвика каквото и да било последващо действие).
2. Какво можете да направите в случая в ролята на въпросната млада жена съдия? Очевидният път напред е да се извлече полза от това, че съдия К е вторият най-старши съдия в съда, което ще позволи на младата съдия да поиска лична среща с най-старшия съдия, за да повдигне въпроса (навярно съвместно с някои от колегите си мъже, които тя сигурно е настроила срещу себе си не по своя вина). Старшият съдия, който отдавна би трябвало да се е занимал с тези въпроси, сега вече ще поеме ръководните си управленски функции и ще се намеси пряко в нейна полза. Ако е подходящо за групата, можете да обсъдите и как точно ще стане това.

Параграф 185 от Коментарите дава някои полезни насоки по този въпрос:

Съдията има задължение да гарантира равен достъп до съда на жените и мъжете. Това важи както за отношенията на съдията със страните по делото, адвокатите и съдебните служители, така и за отношенията на съдебните служители и адвокатите с други лица. Днес може би не възникват явни случаи на пристрастност, основана на пола, от страна на съдии към адвокати в съда, въпреки че изказът, жестовете или друго поведение могат понякога да се възприемат като сексуален тормоз; например, да се използват изрази на

снизходителност при обръщението към жени адвокати или да се коментира външността им по начин, който съдиите не биха си позволили в обръщение към мъж колега. ... Сексуалният тормоз на съдебни служители, адвокати, страни в процеса или колеги често е не само неетичен, но и незаконен.

3. Повдига ли бавното разглеждане на делата на съдия К други въпроси във връзка с Принципите от Бангалор? Отговорът на този въпрос най-вероятно е „Да“, освен ако делата не са свързани със специфики, които обясняват по-бавното им разглеждане в сравнение с това на колегите му. Това очевидно е въпрос, с който най-старшият съдия следва да се заеме.

Параграф 207 от Коментарите дава някои полезни насоки по този въпрос:

При разглеждане на делото по ефикасен, справедлив и своевременен начин, съдията трябва да зачете надлежно правото на страните да бъдат изслушани и спорът между тях да бъде разрешен без излишни разходи или забавяне. Съдията наблюдава делата и осъществява надзор с оглед намаляване или премахване на практики като шиканиране на процеса, излишни забавяния и разходи. Съдията трябва да насърчава и да се стреми към уреждане на спора, но страните не бива да се чувстват принудени да се откажат от правото си спорът им да бъде разрешен от съда. Задължението всички производства да се разгледат справедливо и с търпение не е в противоречие със задължението да се приключат бързо съдебните дела. Съдията може да бъде едновременно ефикасен и делови, но и търпелив и съзнателен.

IV. СЪДИЙСКИ КЛЕТВИ

Методология

Това обобщение представя няколко съдийски клетви от различни части на света. Използвани са търсачки като Westlaw International, официалните уебсайтове на различни страни, заедно с проекта “Constitute”, в рамките на който са събрани вече преведени на английски език конституции, както и национално законодателство, приложимо в юрисдикциите на различни страни. Всяка съдийска клетва е анализирана за съответствието ѝ с Принципите от Бангалор за съдийско поведение.

Моля, имайте предвид, че онлайн базата данни с ресурси на Глобалната мрежа за почтеност в съдебната система е ценен източник и съдържа множество кодекси за поведение и етични кодекси от страни по целия свят.

> www.unodc.org/fj

Афганистан

„В името на Бог, (sic) Най-милостивият, Най-милосърдният, заклевам се в името на Всемогъщия Бог да постигна справедливост и праведност в съответствие с догмите на свещената религия Ислям, разпоредбите на Конституцията, както и другите закони на Афганистан, и да изпълнявам съдебния си дълг с крайна честност, правдивост и безпристрастност.“⁷

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Почтеност; Компетентност и усърдие; Безпристрастност; и Благоприличие (4)*.

Албания

„Тържествено се заклевам, че при изпълнение на служебните си задължения винаги ще бъда верен на Конституцията на Република Албания, законите в сила и ще съблюдавам правилата за професионална етика.“⁸

⁷ Съдийска клетва, Конституция на Афганистан, член 119, <https://berkeleycenter.georgetown.edu/quotes/constitution-of-afghanistan-article-119-oath-of-office-for-judiciary>, последно осъществен достъп на 28 септември 2017 г.

⁸ № 8436 относно организация на съдебната власт в Република Албания, глава 3, член 23, www.osce.org/albania/41891?download=true, последно осъществен достъп на 19 септември 2017 г.

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Безпристрастност; Благоприличие; и Компетентност и усърдие (3)*

Армения

„Заемайки тази висока съдийска длъжност, заклевам се, когато правораздавам, да се подчинявам единствено на Конституцията и законите, да съм безпристрастен и принципен, справедлив и човечен, да пазя престижа на държавата и на съда.“⁹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Безпристрастност; Почтеност; Равенство; и Компетентност и усърдие (4)*.

Азербайджан

„Заклевам се да изпълнявам правилно и честно задълженията на съдия на Конституционния съд, да защитавам върховенството на Конституцията на Република Азербайджан и да взимам решения относно разглежданите дела въз основа на закона, безпристрастността и справедливостта.“¹⁰

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; и Безпристрастност (3)*.

Бахрейн

„Заклевам се във Всемогъщия Бог да раздавам справедливост сред хората и да съблюдавам законите и наредбите на Кралството.“¹¹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; и равенство (2)*.

⁹ Закон на Република Армения за статута на съдиите, глава 1, чл. 12, www.legislationline.org/documents/action/porup/id/6590, последно осъществен достъп на 20 септември 2017 г.

¹⁰ Клетва на съдия от Конституционния съд, Закон на Азербайджан за Конституционния съд, глава 1, Обща разпоредба, чл. 13, www.commission-anticorruption.gov.az/upload/file/Law%20on%20Constitutional%20Court.pdf, последно осъществен достъп на 26 септември 2017 г.

¹¹ Законодателен декрет № 42, глава 2, чл. 26 (Бахрейн), www.moj.gov.bh/en/Print_p6f7c.html?printid=977, последно осъществен достъп на 27 септември 2017 г.

Беларус

„Аз, (фамилия, име, презиме) поемам този ангажимент пред народа на Република Беларус да пазя конституционния ред и върховенството на Конституцията на Република Беларус честно, безпристрастно и добросъвестно.“¹²

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Безпристрастност; Почтеност; и Компетентност и усърдие (3)*.

Белиз

Клетва за вяност и служба

„Кълна се, че ще бъда истински верен и предан на Белиз, ще спазвам Конституцията и законите и съвестно, безпристрастно и възможно най-добре ще изпълнявам задълженията си на [_____] и ще правя добро за всички хора без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност. [Помогни ми, Господи.]“

Тържествена декларация за вяност и служба

Аз тържествено и искрено заявявам и декларирам, че ще бъда истински верен и предан на Белиз, ще спазвам Конституцията и законите и съвестно, безпристрастно и възможно най-добре ще изпълнявам задълженията си на [_____] и ще правя добро за всички хора без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност.“¹³

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Почтеност; Благоприличие; и Равенство (5)*.

Ботсуана

„Заклевам се да служа истински на Република Ботсуана в службата по [_____] и да правораздавам в съответствие с Конституцията на Ботсуана, установена със закон, и в

¹² Кодекс на Република Беларус за съдебната система и статута на съдиите, глава 7, чл. 93, <https://www.legislationline.org/documents/id/20543>, последно осъществен достъп на 20 септември 2017 г.

¹³ Конституция на Белиз, глава 4, чл. 3, www.parliament.am/library/sahmanadrutyunner/beliz.pdf, последно осъществен достъп на 19 септември 2017 г. Моля, обърнете внимание, че клетвата/тържествената декларация е една и съща за всички служби.

съответствие със законите и обичаите на Ботсуана без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност. Помогни ми, Господи!“¹⁴

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Благоприличие; и Почтеност (3).*

България

„Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам задълженията си по съвест и вътрешно убеждение, да бъда безпристрастен, обективен и справедлив, да допринасям за издигане престижа на професията, да пазя тайната на съвещанието, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!“¹⁵

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Благоприличие; и Безпристрастност (3).*

Бурунди

„Заклевам се пред Президента на Републиката и народа на Бурунди да спазвам Хартата за национално единство, Споразумението от Аруша за мир и помирение в Бурунди, и временната Конституция, да изпълнявам задълженията си добросъвестно, почтено, безпристрастно и независимо, като пазя тайната на съвещанията и винаги се държа с достойнство“.¹⁶

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; Безпристрастност; Независимост; и Благоприличие (5).*

¹⁴ Закон за клетвата за вярност (Ботсуана), www.elaws.gov.bw/display/rpage1.php?id=200, последно осъществен достъп на 25 септември 2017 г. Съгласно член 6 от Закона за клетвата за вярност, лицата, които полагат клетва, имат избор да депозират тържествена декларация, вместо да положат клетва. Тържествената декларация не се съдържа в Закона.

¹⁵ Закон за съдебната власт (България), глава осма, чл. 155, <https://lex.bg/laws/ldoc/2135560660>.

¹⁶ Aimé-Parfait Niyonkuru, “The Independence of the Judiciary Vis-à-vis the Executive”, последен преглед на 25 септември 2017 г., www.hamann-legal.de/upload/7Aime-Parfait.pdf, последно осъществен достъп на 22 септември 2017 г. Първата клетва, която съдиите на Бурунди полагат при встъпване в длъжност, се съдържа в Закон № ¼ от 19 декември 1966 г. и гласи „Burundi’s first oath made by the judiciary when taking office as found in law n°1/4 of 19 December 1966, which was: “Заклевам се в лоялност към Президента на Републиката и в подчинение на законите на Бурунди“. Съдържанието ѝ е изменено със Закон № 1/004 от 14 януари 1987 г. на: „Заклевам се в лоялност към Президента на Бурунди и в подчинение на Конституцията и законите на Бурунди“.

Коста Рика

„Заклеват ли се пред Господ Бог и обещаваме ли на Страната да спазвате и защитавате Конституцията и законите на Републиката и добросъвестно да изпълнявате задълженията на Вашата служба?

- Да, заклевам се.
- Ако се заклевате, нека Господ Ви помага, а ако не се заклевате, нека отговаряте пред Него и пред Страната си.“¹⁷

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Почтеност; и Благоприличие (2)*.

Франция

„Заклевам се да изпълнявам добросъвестно задълженията си, да пазя тайната на съвещанията, и във всичко да се държа като достоен и лоялен магистрат.“¹⁸

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; и Благоприличие (3)*.

Германия

„Заклевам се да упражнявам съдебните си задължения в съответствие с Основния закон на Федерална република Германия и с правото; да правораздавам съгласно най-добрите си познания и убеждения, без разлика от лицата, и да служа единствено на каузата на истината и правосъдието, с Божията милост.“¹⁹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Безпристрастност; Независимост; и Почтеност (4)*.

¹⁷ Конституция на Коста Рика, Дял XVI, чл. 194, www.servat.unibe.ch/icl/cs00000_.html, последен достъп на 19 септември 2017 г. Както е посочено в член 11, всички длъжностни лица (включително съдиите) полагат тази клетва.

¹⁸ Закон № 58-1270 от 23 декември 1958 г., чл. 6, глава първа, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JO RFTEXT000000339259>, последен достъп осъществен на 18 септември 2017 г. Законът е изменен със Закон № 2016-1090 от 8 август 2016 г. и съставлява клетвата, полагана от магистрати и членове на съдебната власт.

¹⁹ Закон за съдебната власт на Германия, глава 5, чл. 38, ал. 1-3, www.gesetze-im-internet.de/englisch_drig/, последен достъп осъществен на 1 октомври 2017 г. Моля, отбележете, че клетвата се полага публично в съда и съдията може да избере да пропусне израза „С Божията милост“. За съдии, които са назначени на ниво провинция, клетвата може да включва и декларация по отношение конституцията на провинцията и може да се полижи публично по различен начин от тази, полагана в съда.

Йордания

„Кълна се във Всемогъщия Бог да съм верен на своя крал и родина, и да се произнасям между хората еднакво, да спазвам законите, да изпълнявам задълженията си честно и добросъвестно, и да се придържам към поведението на почтен и честен съдия.“²⁰

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Равенство; и Почтеност (2)*.

Казахстан

„Тържествено се заклевавам честно и съвестно да изпълнявам задълженията си, да правораздавам единствено съгласно Конституцията и законите на Република Казахстан, и да съм безпристрастен и справедлив, така, както повеля дългът ми на съдия.“²¹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Безпристрастност; и Почтеност (3)*.

Кения

„Аз, (върховният съдия, председателят на Върховния съд, съдията от Върховния съд, съдията от Апелативния съд) (се кълна във Всемогъщия Бог) / (тържествено заявявам), че ще служа усърдно на хората и Република Кения и безпристрастно ще правораздавам в съответствие с тази Конституция, установена със закон, и законите и обичаите на Републиката, без страх, благосклонност, пристрастие, обич, недоброжелателство, предразсъдъци или каквото и да било политическо, религиозно или друго влияние. При упражняването на поверените ми съдебни функции, по всяко време и доколкото ми позволяват знанията и способностите, ще защитавам и прилагам Конституцията с оглед утвърждаване на достойнството и уважението към съдебната власт и съдебната система на Кения и насърчаване на присъщите ѝ справедливост, независимост, компетентността и почтеност. (С Божията милост.)“²²

²⁰ Закон за съдебната независимост (Закон № 15 – 2001), чл. 15 (Йордания), www.jc.jo/en/node/3040, последен достъп на 26 септември 2017 г.

²¹ Венецианска комисия „Член 32 Съдийската клетва: Конституционен закон на Република Казахстан за съдебната система и съдиите в Република Казахстан“ (Европейска комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия), 19 май 2011 г., Страсбург), www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF%282011%29027, последен достъп на 27 септември 2017 г.

²² Национални конституционни клетви и тържествени декларации на Кения, Приложение 3,

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Равенство; Безпристрастност; Независимост; Компетентност и усърдие (4).*

Латвия

„Аз ХХХ, като поемам задълженията на съдия, съзнавам поверената ми отговорност и тържествено се заклевам да съм честен и справедлив, да съм верен на Република Латвия, винаги да се стремя да установявам истината, никога да не я предавам, и да отсъждам строго в съответствие с Конституцията и законите на Република Латвия.“²³

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Благоприличие; Равенство; и Компетентност и усърдие (3).*

Либерия

„Тържествено се заклевам (декларирам), че ще подкрепям, поддържам и защитавам Конституцията и законите на Република Либерия, ще бъда верен и предан на Републиката, и ще изпълнявам добросъвестно и безпристрастно задълженията и функциите на съдебната длъжност според силите си. С Божията помощ.“²⁴

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Безпристрастност; и Почтеност (3).*

Малайзия

„Аз, след като бях избран (или назначен) на длъжността (_____) тържествено се заклевам (или декларирам), че добросъвестно и доколкото ми позволяват

www.klrc.go.ke/index.php/constitution-of-kenya/166-schedules-schedules/third-schedule-national-oaths-and-affirmations/444-oaths-for-the-chief-justice-president-of-the-supreme-court-judges-of-the-supreme-court-judges-of-the-court-of-appeal-and-judges-of-the-high-court, последен достъп на 23 септември 2017 г.

²³ Съдебна власт (Латвия), глава 10, чл. 68, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UNTC/UNPAN018383.pdf>, последен достъп на 20 септември 2017 г.

²⁴ Staff Writer, “Liberia: Oath of Office Could be Re-administrated to President Sirleaf” (The New Dispensation, 18 януари 2012 г.) <https://thenewdispensation.com/2012/01/18/liberia-oath-of-office-could-be-re-administered-to-president-sirleaf/>, последен достъп на 25 септември 2017 г. В статията се посочва, че всички държавни служители и длъжностни лица полагат клетвата.

възможностите ще изпълнявам служебните си задължения, ще съм верен и предан на Малайзия и ще пазя, поддържам и защитавам нейната Конституция.“²⁵

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; и Почтеност (2)*.

Микронезия (Федеративни щати)

„Тържествено се заклевам (или декларирам), че добросъвестно ще изпълнявам длъжността (_____) на Федеративни щати Микронезия и според най-добрите си възможности ще поддържам, насърчавам и подкрепям законите и Конституцията на Федеративни щати Микронезия, с Божията помощ.“²⁶

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие (1)*.

Черна гора

„Тържествено се заклевам да изпълнявам задълженията си в съответствие с Конституцията и законите.“²⁷

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие (1)*.

Нова Зеландия

„Аз (посочете), се заклевам да служа вярно на Нейно (или Негово) Величество (посочете) или нейните (или неговите) наследници и престолонаследници, в съответствие със закона, на длъжността (посочете); да постъпвам правилно с всички

²⁵ Модели на клетви и декларации, Конституция на Малайзия, 1957 г., Приложение 6, www.commonlii.org/my/legis/const/1957/21.html, последен достъп на 27 септември 2017 г. Моля, обърнете внимание, че върховните съдии използват израза „съдебните си задължения на тази или друга длъжност“ вместо „служебните си задължения“.

²⁶ Кодекс на Федеративни щати Микронезия, глава 3, чл. 301, <http://fsmlaw.org/fsm/code/code2014/FSMCo-de2014Tit01Chap03.html>, последен достъп на 27 септември 2017 г.

²⁷ Закон за съдебния съвет (Черна гора), чл. 41, <https://www.legislationline.org/documents/id/20588>, последен достъп осъществен на 21 септември 2017 г.

съгласно законите и обичаите на Нова Зеландия, без страх, благосклонност или недоброжелателство, с Божията помощ.²⁸

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Почтеност; Равенство; и Компетентност и усърдие (5)*.

Нигерия

„Заклевам се, че в служба на своята стран на длъжността (_____) ще бъда винаги верен и предан на Федерална република Нигерия. Ще упражнявам добросъвестно и искрено поверените ми съдебни функции и ще постъпвам правилно с всички в съответствие с Конституцията на Федерална република Нигерия, установена със закон, и в съответствие със законите и обичаите на Федерална република Нигерия без страх, благосклонност или недоброжелателство. Винаги ще поставям службата към нацията над егоистични интереси, като съзнавам, че държавната служба е обществено доверие. Винаги ще изпълнявам съдебните си задължения прилежно и ефикасно и няма да взимам участие, нито ще бъда въвличан в дейности, които противоречат пряко или косвено на този обет. При изпълнението на съдебните си задължения ще избягвам корупцията във всичките ѝ проявления. Винаги ще следвам пътя на правосъдието, честността и съгласието между всички хора на Нигерия във всичко, което правя, с Божията помощ.“²⁹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Равенство; Безпристрастност; Благоприличие; Почтеност; и Независимост (6)*.

Пакистан

„(В името на Алах, Най-благодетелният, Най-милостивият). Аз (_____), тържествено се заклевам да бъда верен и предан на Пакистан.

Заклевам се, че

Като главен съдия на Пакистан (или съдия във Върховния съд на Пакистан или главен съдия или съдия във Върховния съд на провинция или провинции (_____) ще изпълнявам задълженията си и функциите си честно и добросъвестно, според най-

²⁸ Закон за клетвите и декларациите, 1957 г., Част 3, чл. 18 (Нова Зеландия), (препечатка от 1 март 2017 г.), www.legislation.govt.nz/act/public/1957/0088/latest/DLM316133.html, последен достъп на 26 септември 2017 г.

²⁹ Закон за клетвите, 2003 г. (Нигерия), Приложение 1, www.nigeria-law.org/Oaths%20Act%201990.htm, последен достъп на 25 септември 2017 г.

добрите си възможности, в съответствие с Конституцията на Ислямска република Пакистан и закона;

Ще спазвам кодекса за поведение, приет от Висшия съдебен съвет;

Няма да позволявам личните ми интереси да влияят върху служебното ми поведение или служебните ми решения;

Ще пазя, защитавам и браня Конституцията на Ислямска република Пакистан;

И че при всички обстоятелства ще постъпвам правилно спрямо всички, в съответствие със закона, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност.

[Нека Всемогъщия Алах ми помага и ме напътства (амин)]³⁰

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Почтеност; и Компетентност и усърдие (4)*.

Филипини

„Аз, назначен неотдавна на длъжността ..., тържествено се заклевам да правораздавам справедливо и експедитивно; да изпълнявам задълженията си честно, безпристрастно и усърдно съгласно най-добрите си способности; да прилагам принципите на правовата държава и да защитавам Конституцията, и да защитавам почтеността и независимостта на съдебната власт.

Обещавам да се подчинявам на законите на страната и да отсъждам без страх или благоволение в преследване на почтена, компетентна и независима съдебна власт за насърчаване единството на страната, стабилността на правителството и благосъстоянието на гражданите на Филипините. С Божията помощ.“

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; Безпристрастност; и Независимост (4)*.

Съдебната академия на Филипините е въвела и друга интересна инициатива. Освен тържествената клетва за встъпване в длъжност, новоназначените съдии дават и „обет за почтеност“. Това е доброволен обет, но изглежда през последните пет години всички съдии са дали такъв обет. Той гласи следното:

³⁰ Член 178 и чл. 194 от Конституцията на Пакистан: Главен съдия на Пакистан или на Върховен съд или съдия във Върховен съд.

Задължение към каузата на справедливостта

Народът и Правителството на моята страна ми се довериха, като ме поставиха на тази скамейка да раздавам правосъдие. Днес, съзнавайки този свещен мандат, аз безрезервно се ангажирам да служа на каузата на справедливостта. Призовавам Господ Бог за мой свидетел, че се обвързвам с обета, който сега давам. Ще бъда слуга на народа и ще отсъждам на всекиго съгласно истината и справедливостта. Във всички случаи, които възникнат пред мен, ще постановявам решения единствено в съответствие с предписанията на закона и въз основа на представените доказателства, на страховете и благоволенията не ще обръщам. Богатството или бедността, влиянието или низостта на страните в процеса ще пренебрегна, и присъдата ми ще се основава единствено на представеното по същество на делото. Тържествено се заклевавам да пазя ръцете си чисти от неоправдано влияние и службата си неопетнена от нечестност и неблагопристойност. Давам обет да служа достойно и със смирение и да бъда пример за скромен живот и отдаденост на службата. Ще председателствам ревностно всички съдебни заседания, за да защита онеправданите и да превържа раните на засегнатите от неравенство, злоба и алчност. Ще се стремя по всяко време да въртя педалите на правосъдието бързо, но без да се отклонявам от надлежния съдебен процес. И накрая, ще се посветя на непрекъснатото изучаване на закона, за да съм винаги негов компетентен служител. Нека Бог, Изворът на справедливостта, ми даде плам и сила да остана верен на този обет.

Румъния

„Заклевам се да спазвам Конституцията и законите на страната, да защитавам правата и основните свободи на гражданите, да изпълнявам задълженията си честно, съзнателно и безпристрастно. С Божията помощ!“³¹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Равенство; Почтеност; и Благоприличие (4).*

Руска федерация

„Заклевам се тържествено да изпълнявам задълженията си честно и съвестно, да правораздавам, като се подчинявам единствено на закона, да бъда безпристрастен и справедлив, така, както дългът ми на съдия и съвестта ми диктуват.“³²

³¹ Закон № 303/2004 за статута на съдиите и прокурорите (Румъния), глава 3, чл. 34, ал. 1, <https://www.legislationline.org/documents/id/20592>, последен достъп на 21 септември 2017 г.

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; Безпристрастност; и Благоприличие (4).*

Сиера Леоне

„В името на Господа (се заклевам) (тържествено декларирам), че добросъвестно и искрено ще изпълнявам служебните си задължения и ще подкрепям и защитавам Конституцията на Сиера Леоне, установена със закон, и ще отдавам справедливост на всеки съгласно законите и обичаите на Сиера Леоне, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност. (С Божията помощ)³³

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Равенство; Благоприличие; Почтеност; и Безпристрастност (5).*

Южна Африка

„Заклевам се/тържествено декларирам, че като съдия от Конституционния съд/Върховния апелативен съд/Върховния съд ще съм верен на Република Южна Африка, ще поддържам и защитавам Конституцията и залегналите в нея права на човека, и ще правораздавам за всеки без страх, благосклонност или предубеденост, в съответствие с Конституцията и закона.“ (В случай на клетва: С Божията помощ)³⁴

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Равенство; Безпристрастност; Благоприличие; и Почтеност (5).*

Шри Ланка

„Тържествено декларирам / се заклевам, че ще изпълнявам добросъвестно задълженията си и служебните си функции на длъжността (_____) в съответствие с Конституцията на Демократична социалистическа република Шри Ланка и закона и ще бъда верен на Република Шри Ланка, и че ще направя всичко съгласно

³² Съдийска клетва. Закон на Руската федерация № 3132-1 за статута на съдиите в Руската федерация, чл. 8, www.legislationline.org/documents/action/popup/id/4369, последен достъп на 27 септември 2017 г. Моля, отбележете, че последното изменение на закона е от 5 април 2005 г.

³³ Конституция на Република Сиера Леоне, Приложение 3, www.commonlii.org/sl/legis/const/1991/17.html, последен достъп на 26 септември 2017 г.

³⁴ Клетви и тържествени декларации (Южна Африка), Приложение 2, www.justice.gov.za/legislation/constitution/SACConstitution- web-eng-s02.pdf, последен достъп на 28 септември 2017 г.

възможностите си да поддържам и защитавам Конституцията на Демократична социалистическа република Шри Ланка.³⁵

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; и Почтеност (2)*.

Тайланд

„Аз (име на декларатора) тържествено декларирам, че ще бъда верен на Негово Величество Краля и ще изпълнявам добросъвестно задълженията си в името на Краля без пристрастие в интерес на правосъдието, народа и обществения ред в Кралството. Във всяко отношение ще поддържам и спазвам демократичния режим на правителството на Краля като държавен глава, Конституцията на Кралство Тайланд и закона.“³⁶

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Безпристрастност; Почтеност; и Равенство (4)*.

Туркменистан

„Аз (фамилия, име, презиме), като поемам съдийските задължения, тържествено се заклева: мой свещен дълг е да спазвам Конституцията и законите на Туркменистан, добросъвестно и честно да изпълнявам задълженията си на съдия, да защитавам правата и свободите на гражданите, интересите на независим и винаги неутрален Туркменистан, да съм безпристрастен и справедлив, винаги да съблюдавам чистотата на високия ранг на съдия, да пазя клетвата, родината и Президента на Туркменистан.“³⁷

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Почтеност; Безпристрастност; Равенство; Благоприличие и Независимост (6)*.

Тувалу

³⁵ Конституция на Демократична социалистическа република Шри Ланка, Приложение 4, www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/lk/lk007en.pdf, последен достъп на 27 септември 2017 г. Моля, отбележете, че както е посочено в чл. 107, клетвата, която полагат съдиите, се използва и в изпълнителната и законодателната власт.

³⁶ Конституция на Тайланд, глава 10, Част I, чл. 210, https://www.constituteproject.org/constitution/Thailand_2007.pdf, последен достъп на 29 септември 2017 г.

³⁷ Закон на Туркменистан за съдебната система и статута на съдиите в Туркменистан, чл. 86, <http://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=2442>, последен достъп на 29 септември 2017 г.

„Заклевам се във Всемогъщия Бог, че като съдебен служител ще служа вярно на нашата суверенна кралица Елизабет Втора, на нейните наследници и престолонаследници и ще отдавам справедливост на всеки съгласно законите и обичаите на Тувалу, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност. С Божията помощ.“³⁸

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие; Равенство; и Безпристрастност (3).*

Украйна

„Като приемам задълженията си на съдия, аз (име и фамилия) тържествено се заклевам да правораздавам обективно, справедливо, и безпристрастно, съблюдавайки единствено закона и воден от принципа на правовата държава; да изпълнявам съдебните си задължения честно и съвестно, да спазвам морално-етичните принципи за съдебно поведение и да се въздържам от действия, които позорят съдийското звание и уронват престижа на съдебната власт.“³⁹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Почтеност; Благоприличие; Равенство; и Компетентност и усърдие (6).*

Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия

Англия и Уелс

Клетва: „Кълна се във Всемогъщия Бог, че ще служа вярно и искрено на нашата суверенна кралица Елизабет Втора на длъжността (_____) и ще отдавам справедливост на всеки съгласно законите и обичаите на това царство, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност.“

Тържествена декларация: „Тържествено и искрено обявявам, че ще служа вярно и искрено на нашата суверенна кралица Елизабет Втора на длъжността (_____) и ще

³⁸ Закон за клетвите и тържествените декларации, Приложение 1, чл. 2 (Тувалу), http://tuvalu-legislation.tv/cms/images/LEGISLATION/PRINCIPAL/1979/1979-0012/OathsandStatutoryDeclarationsAct_1.pdf, последен достъп на 25 септември 2017 г. Моля, отбележете, че законът допуска да се направи клетвена декларация, но тя не е включена в самия закон.

³⁹ Закон на Украйна за съдебната власт и статута на съдиите, Раздел 1, чл. 55, www.judges.org.ua/eng/law.htm, последен достъп на 22 септември 2017 г.

отдавам справедливост на всеки съгласно законите и обичаите на това царство, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност.⁴⁰

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Почтеност; Равенство; и Компетентност и усърдие (5)*.

Северна Ирландия

Клетва:

„Аз (име) се заклевам да служа вярно на длъжността (_____)“.

Тържествена декларация:

„Аз (име) тържествено и искрено и добросъвестно декларирам, че ще служа вярно на длъжността (_____)“.

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Компетентност и усърдие (1)*.

Шотландия

„Аз ще отдавам справедливост на всеки съгласно законите и обичаите на това царство, без страх или благосклонност, привързаност или недоброжелателност.“⁴¹

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Равенство; Компетентност и усърдие; Независимост; Безпристрастност; и Почтеност (5)*.

Съединени американски щати

„Тържествено се заклевам (или декларирам), че ще правораздавам без оглед на лицата и ще отсъждам еднакво на бедните и на богатите, и че добросъвестно и безпристрастно

⁴⁰ Съдилища и съдебна власт, „Клетви“ (Съдебна пресслужба), <https://www.judiciary.gov.uk/about-the-judiciary/the-judiciary-the-government-and-the-constitution/oaths/>, последен достъп на 12 септември 2017 г. Моля, обърнете внимание, че съществуват и други допустими варианти на цитираните по-горе клетви в зависимост от конкретни религиозни убеждения. Например, членовете на индуизма ще изпуснат фразата „Кълна се във Всемогъщия Бог“ и ще я заменят с „Кълна се в Гита“. Членовете на юдаизма използват цитираните по-горе клетви, като някои могат да направят тържествена клетвена декларация вместо това. Мюсюлманите ще изпуснат фразата „Кълна се във Всемогъщия Бог“ и ще я заменят с „Кълна се в Алах“, а сикхите ще изпуснат фразата „Кълна се във Всемогъщия Бог“ и ще я заменят с „Кълна се в гуру Нанак“.

⁴¹ Съдебна служба на Шотландия, „Съдебна независимост“, последен достъп на 18 октомври 2017 г., www.scotland-judiciary.org.uk/Upload/Documents/JudicialIndependence_2.pdf

ще изпълнявам всички свои задължения, възложени ми като () съгласно Конституцията и законите на Съединените американски щати. С Божията помощ.⁴²

Принципи от Бангалор, застъпени в тази клетва: *Независимост; Безпристрастност; Компетентност и усърдие; и Равенство (4)*.

⁴² 28 Кодекс на Съединените щати, § 453, Съдийски клетви, <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/USCODE-2011-title28/pdf/USCODE-2011-title28-partI-chap21-sec453.pdf>, последен достъп на 1 октомври 2017 г.

V. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Приложеното по-долу обобщение е дело на Съдебния колеж в Лондон и има за цел да даде насоки по отношение на голямото разнообразие от методи на обучение. Таблицата обобщава възможната употреба и ограничения на всеки от методите. Ролята на учителя/представящия е да прецени възможните избори и да реши кой е подходящият метод с оглед на установените нужди от обучение, резултатите/целите на обучението, наличните ресурси и нуждите на обучаващите се.

МЕТОД	КАКВО МОЖЕ ДА СЕ ПОСТИГНЕ С ТОЗИ МЕТОД	ОГРАНИЧЕНИЯ
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНО НИВО		
Менторство По-опитен колега е в ролята на ментор (напр. в нова роля/задача)	Положителен ролеви модел. Дава практическа подкрепа и насоки за ученето. Дава възможност да се задават въпроси, да се изпитва наученото и да се експериментира.	При определянето на ментор могат да не се вземат под внимание личността, способността за работа на индивидуално ниво и ролята както на ментора, така и на обучаващия се.
Четене На обучаващите се раздават статии, справочни материали и примерни казуси.	Ако се използва като предварителна подготовка за обучението, дава възможност на обучаващите се да обмислят предварително съдържанието, а на учителите да засегнат в повече дълбочина темите. Подхожда на обучаващи се, които обичат да размишляват. Полезен като бъдещ ресурс след обучението.	Предполага време за четене. не всички обучаващи се обичат четенето като метод на обучение. Ако се използва като предварителна подготовка преди обучението, трябва да се придръжате към стандарта от не повече от 4 часа за подготовка.
Сянка Наблюдение на друго лице	Оценяване ролята на друго лице в практиката. Полезен метод в случаите, когато две работи са зависими една от друга.	Този метод може да не проработи, ако възникнат поверителни аспекти на работата.
Коучинг Варира в зависимост от нивото на	Лична подкрепа в помощ на обучаващите се да постигнат професионални или лични цели.	Може да се възприеме защитно, така че трябва да се използва внимателно.

<p>знания/умения. Може да бъде вътрешен: наставления от колега или по-старши член на съдебната власт, или външен наставник (коуч)</p>	<p>Често е овластяващ и стимулиращ.</p>	<p>Връзката с коуча е жизнено важна за успеха на коучинга и може да се наложи да се сменят наставниците. При използването на външен коуч методът може да е скъп.</p>
<p>Дистанционно обучение Материалите са на разположение в електронен формат.</p>	<p>Достъп до информация и обучение за много хора. Насърчава разсъжденията. Предоставя гъвкавост и учене на малки порции. Обучаващият се контролира скоростта на учене, както и кога и къде се случва.</p> <p>Отличен метод за кратки обучения, особено за знания и процес.</p> <p>Може да се разработи като продължаващ ресурс, към който да се прибегне при необходимост. Може и да е част от смесен тип обучение и да се използва в присъствено обучение, т.е. предварително запознаване с материали, обобщение по средата на обучението или работа след приключване на обучението (освежаване на знанията).</p>	<p>Някои обучаващи се не обичат сами да управляват процеса на учене. Може да изисква определено ниво на владееене на технологиите. Някои елементи от обучението за придобиване на умения могат да се загубят, т.е. сесиите в пленарна зала и т.н.</p> <p>Необходимо е да планирате дистанционното обучение 3-6 месеца преди същинското обучение.</p>
<p>ПРИЛОЖЕНИЕ НА ПРИСЪСТВЕНО НИВО</p>		
<p>Снежна топка Четири или повече на брой групи се събират заедно на етапи (като накрая образуват една група) и съчетават и</p>	<p>Ефикасен начин да накарате голям брой хора да достигнат до общо съгласие. Участниците се движат във физическото пространство и това поддържа енергията.</p>	<p>Може да бъде шумно/да се поддържа високо ниво на енергия в залата, което може да помогне/попреди на отделни участници. Изисква процесът да бъде фасилитиран, за да не се</p>

обменят аргументи от групови дискусии и мнения на всеки етап.		допусне някои участници да доминират и да се гарантира равно участие на всички в групата.
Говореща стена Малки групи влизат поетапно в залата и пишат върху флипчарти на стената, така че повечето групи дават своя принос върху флипчарта. Записките след това могат да се обсъдят в пленарна зала.	Изисква физическо придвижване, което поддържа енергията – подходящо за моменти на спад в енергийното ниво на участниците.	Изисква физическа мобилност на всички участници (методът може да се приспособи, като флипчартите се местят от група в група, вместо групите да се местят в залата с флипчарти). необходима е също така достатъчно голяма зала.
Мозъчна атака със залепващи се бележки Обучаващите се пишат на залепващи се бележки, които след това залепят на стената под съответната категория.	Визуален способ за представяне на идеи. Подходящ метод, когато има множество идеи. Фасилитаторът или учителят може да обедини бележките в отделни теми.	Необходимо е един член на групата да се движи, за да залепя бележките на стената. Необходимост от фасилитатор, който да обедини бележките по теми по време на обучението.
Заснемане на обучаващите се Заснемане на отделни обучаващи се или групи обучаващи се докато работят, което се използва като средство за даване на обратна връзка.	Обучаващият се има възможност да види своето изпълнение на задачата и да го свърже с получената обратна връзка.	Нежеланието да бъде снимано лицето може да се отрази на изпълнението му на задачата. Ясните насоки за обратна връзка помагат да се разсеят страховете.
Ролеви игри Разиграване на роли в групата за обучение	Дава възможност за практически опит при справянето с конкретни ситуации в безопасна среда. Може да повиши увереността, ако процесът се	Обучаващите се могат да се почувстват застрашени. Понякога обучаващите се не се отнасят сериозно – „е, нали е само игра, в

	направлява добре. Възможност за обучаващите се да се учат като наблюдават другите и да получават обратна връзка.	истинския живот не бих постъпил така!“ Отнема време, тъй като всеки обучаващ се трябва да вземе участие.
Сортиране на карти Групи или отделни обучаващи се сортират предварително попълнени карти в категории.	Подказва и насочва разсъжденията на обучаващите се. Подходящ метод, когато съществуват множество възможни избори/отговори.	Изисква време за подготовка. Трябва да се уверите, че всички обучаващи се разбират написаното на картите.
Филмови клипчета Присъствено или дистанционно обучение. Показват предварително записани лектори или сценарии.	Икономически ефективен начин за представяне съдържанието на лекторски презентации в множество събития. Могат да се използват като демонстрация (вж. по-долу).	Необходимо е да сте технологично подготвени, за да пускате филмовите клипчета. Пасивен метод, трябва да се съчетае с дейност за създаване на потенциал за учене.
Демонстрация Присъствено, филм или дистанционно. Практически пример за умения или поведение. Може да се направи от учител, актьори или участници.	Съживява процеса на учене; дава визуално разбиране за процеса. Позволява на участниците да се учат от това как подхождат другите, напр. решения – писмени или устни.	Ако обучаващият се няма възможност сам да опита, забравете за процеса на учене. Може да е скъп, ако се използват актьори.
Лекция Присъствено обучение, филм, конферентен разговор или дистанционно обучение. Говорене с минимално или никакво участие.	Предава информация на голяма аудитория. Може да бъде икономически ефективен метод при конферентните разговори. Удачен метод, ако информацията се поднася на порции, напр. чрез подкасти.	Липсата на участие означава, че аудиторията може да загуби интерес, освен ако не е включена някаква дейност. Няма как да се провери наученото. Недостатъчна гъвкавост обучението да се приспособи за нуждите на групата.
Симулация Присъствено или	Възможността да се опита и приложи на практика е основна	Обучаващите се могат да отхвърлят цялото

<p>дистанционно обучение. На участниците се дават действителни роли/задачи и се приканват да вземат участие в работен сценарий.</p>	<p>част от процеса на учене. Подходяща за обучение относно поведение, напр. съдийската професия или използване на системи за управление на дела. Подходяща за обучение на конкретни умения и въвеждане в работата. Помага за трансфер на знания. Изпробва приложението на теория на практика.</p>	<p>упражнение, ако смятат, че упражнението е нереалистично.</p> <p>Изисква внимателна подготовка, тъй като обучаващите могат да загубят увереност, ако не се справят добре.</p>
<p>Консултация Присъствено, виртуална класна стая (аудио и/или видео). Самостоятелни дискусии между учител и обучаващ се, отделно от групата.</p>	<p>Полезен метод за преглед на предварителната работа преди обучението, отчитане на напредъка и планиране на завръщането на обучаващите се в службата.</p>	<p>Времето се споделя между учител и обучаващ, за да се даде възможност и на двамата да повдигнат определени въпроси. Учителят трябва да е подготвен да получи лично обратна връзка. Може да отнеме много време.</p>
<p>Уебинар Онлайн (аудио или видео) обучение, което се провежда посредством интернет, в което участниците се логват. Може да бъде на живо или на запис.</p>	<p>Ефикасен начин за провеждане на обучение на живо за голяма аудитория, която е разпръсната в множество локации. Участниците могат да задават въпроси на учителя чрез чат форум, на които той отговаря.</p>	<p>Изисква всички участници да се логнат в уречен час (ако е на живо), въпреки че могат и да изгледат записа. Не позволява на участниците да практикуват активно наученото.</p>
<p>Виртуална класна стая Онлайн. Обучение на живо, при което участниците взаимодействат помежду си, гледат презентации или видео и обсъждат материали в групи.</p>	<p>Отива една стъпка по-напред от уебинара, тъй като позволява активно взаимодействие между участниците и учителя и работа с учебни материали.</p>	<p>Изисква всички участници да се логнат в уречен час (ако е на живо), въпреки че могат и да изгледат записа.</p> <p>Изисква планиране преди провеждането.</p>
<p>Дискусия</p>	<p>Един от най-популярните</p>	<p>Необходим е опитен</p>

<p>Присъствено, онлайн или във виртуална класна стая. Обмен на знания, идеи и мнения. Води се от лектор, фасилитатор или от самите участници.</p>	<p>методи за обучение на съдии. Позволява на участниците да споделят опит и знания. Обучаващите се чувстват по-добре в малки групи при някои упражнения.</p>	<p>фасилитатор, тъй като обучаващите се могат да се отдалечат от предмета на дискусия. Смесването на участници в групите може да способства или попречи на ученето. Ако групата е хомогенна, това може да засили съществуващите перспективи, вместо да разкрие нови.</p>
<p>Казус Присъствено, във виртуална класна стая или дистанционно. Обучаващите се запознават с предоставената информация и анализират конкретни въпроси и възможни решения.</p>	<p>Насърчава изследването на възможни решения. Свобода да се изследват въпроси без напрежението от истинския живот. Ако се провежда в групи, насърчава обмена на идеи и решения.</p>	<p>Може да се възприеме като измислен и обратната връзка да не се приеме, ако казусът не почива на примери от истинския живот.</p> <p>Изисква съставяне и ясни насоки от фасилитатор/разбор.</p>

VI. ВЪПРОСНИЦИ ЗА УЧАСТНИЦИТЕ

Въпросници преди/след обучението

Това са само няколко примерни въпроси. Обучителите са свободни да формулират повече или различни въпроси, които считат за релевантни.

1. Кое от изявленията по-долу е вярно? Моля, отбележете.

- Член 11 от Конвенцията на ООН срещу корупцията е единствената разпоредба в Конвенцията, която е пряко свързана с почтеността в съдебната власт.
- Много разпоредби на Конвенцията на ООН срещу корупцията са пряко свързани със засилване на почтеността и предотвратяването на корупция в съдебната власт.

2. Кои от изброените по-долу са Принципите от Бангалор за съдийско поведение?

- Независимост
- Безпристрастност
- Професионализъм
- Благоприличие
- Поверителност
- Компетентност и усърдие
- Справедливост
- Равенство

3. Кои от изброените по-долу въпроси не попадат в обхвата на Принципите от Бангалор?

- Конфликт на интереси
- Сексуален тормоз
- Отвод
- Многообразие в обществото
- Независимост от други съдии

4. Вярно или невярно: Съдебната независимост е най-основното право и привилегия на всеки съдия?

- Вярно
- Невярно

-
5. **Вярно или невярно: Принципите от Бангалор имат за цел да ръководят поведението на съдията при упражняването на неговите съдебни функции. Те нямат отношение към личния живот на съдията.**
- Вярно
 Невярно
6. **Приложими ли са Принципите от Бангалор за пенсионирани съдии?**
- Да
 Не
7. **Отбележете кои са конкретни аспекти на разнообразието и различията в обществото, по отношение на които съдията трябва да проявява чувствителност при изпълнение на своите задължения.**
- Раса
 Цвят на кожата
 Пол
 Религия
 Национален произход
 Каста
 Увреждане
 Възраст
 Семейно положение
 Сексуална ориентация
 Социален и икономически статут
8. **Трябва ли съдията да предприеме подходящи стъпки, когато узнае за надеждни доказателства, сочещи за вероятно непрофесионално поведение от страна на друг съдия?**
- Да
 Не

Въпросник в края на обучението – Удовлетвореност

Това са само няколко примерни въпроси. Обучителите са свободни да формулират повече или различни въпроси, които считат за релевантни.

Скъпи участници, стремим се непрекъснато да подобряваме услугите си, за да гарантираме, че те отговарят на предизвикателствата и Вашите нужди. В тази връзка бихме искали да Ви помолим за Вашата конструктивна обратна връзка за това обучение/семинар.

Моля, отговорете на всички въпроси. Вашите отговори ще бъдат анонимни и ще се третират поверително!

ОБУЧЕНИЕ	ДАТА И МЯСТО				
	Много удовлетворен	Удовлетворен съм	Средно удовлетворен	Не съм удовлетворен	Изобщо не съм удовлетворен
1. Като цяло удовлетворен ли сте от обучението?	5	4	3	2	1
2. Беше ли обучението релевантно за Вашата работа?	Много релевантно	В известна степен релевантно	Средно релевантно	В известна степен нерелевантно	Нерелевантно
	5	4	3	2	1
3. Колко вероятно е да използвате придобитите умения през следващите 6 месеца?	Много вероятно	Вероятно	Средно вероятно	Малко вероятно	Много малко вероятно
	5	4	3	2	1
Ако не е вероятно, моля, обяснете защо:					
4. Кое е най-важното, което научихте по време на обучението и как ще повлияе на Вашата работа (ако е приложимо)?					
5. Колко предварителни познания по темата имахте?	Изключително много	Много	Средно	Малко	Изключително малко

	5	4	3	2	1
6. Колко нови познания придобихте по време на обучението?	Изключително много	Много	Средно	Малко	Изключително малко
	5	4	3	2	1
7. В каква степен сте удовлетворен от цялостното съдържание/застъпените теми?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
	5	4	3	2	1
8. В каква степен отговори следното на Вашите нужди?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
а) Интерактивни методи	5	4	3	2	1
б) Разбор	5	4	3	2	1
в) Демонстрации по време на сесиите	5	4	3	2	1
Коментари:					
9. В каква степен сте удовлетворен от обучителните материали (материали за четене, листовки, презентации)?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
	5	4	3	2	1
Коментари:					
10. В каква степен сте удовлетворен от методиката на обучение (презентации, дискусии, работа в групи и т.н.)?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
	5	4	3	2	1
а) Въведение	5	4	3	2	1
б) Работа в групи	5	4	3	2	1
в) Дискусии	5	4	3	2	1
г) Споделяне на опит	5	4	3	2	1
Коментари:					

11. Моля, оценете уменията на учителя	Много добри	Добри	Средни	Слаби	Много слаби
а) Знания	5	4	3	2	1
б) Ясна презентация	5	4	3	2	1
в) Добри фасилитаторски умения	5	4	3	2	1
г) Използвани методи на обучение	5	4	3	2	1
Коментари:					
12. В каква степен бяхте удовлетворен от насоките и инструкциите по време на обучението?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
	5	4	3	2	1
13. В каква степен бяхте удовлетворен от цялостната организация и провеждането на обучението?	Много голяма	Голяма	Средна	Малка	Много малка
	5	4	3	2	1
14. Кои сесии или теми представляваха специален интерес за Вас? Какво най-много Ви хареса за обучението?					
15. Имате ли коментари как учебният курс може да бъде подобрен? (т.е. теми, които липсват, теми, които трябва да отпаднат, промени в методиката или други промени)					
16. Какви допълнителни обучения/теми ще Ви бъдат полезни, за да подобрите работата си?					

Благодаря за Вашето участие и обратна връзка.

VIII. КАРТИ С ИНСТРУКЦИИ

Заедно с Наръчника, вие получавате и следния комплект карти.

Те са достъпни и на следния интернет адрес:

› www.unodc.org/ji/trainersmanual.html

КАРТА 1 Разчупване на леда: Примери

1. Представете на участника до вас обобщение на следното:
 - (а) какви позитив очаквате да извлечете от този обучителен курс; и (б) какво очаквате да е най-предизвикателния аспект на обучителния курс.
2. Дайте на участника до вас: (а) кратък пример за най-голямото ви постижение в живота ви до момента; и (б) нещо необичайно за вас. Те ще информират останалите участници в пленарна сесия след това.
3. Съдиите вярват в причини. Заедно с участника до вас, работете по двойки и дайте един или повече примери за нещо от живота, което е възникнало без очевидна причина, след това се опитайте да оборите партньора си. Това е далеч по-трудно, отколкото звучи. Вашите примери могат да бъдат оборени в пленарната сесия за обратна връзка!
4. Дайте на всички участници лист хартия с инструкции да опишат с думи или да нарисуват нещо, което ги описва. След това участниците залепват листата отпред върху гърдите си, обикалят залата и гледат описанията, които сами са си дали, без да коментират. След това рисунките се събират и разбъркват, а участниците се опитват да познаят на кого принадлежи всяка снимка.
5. Участниците се разхождат из залата и търсят човек, когото не познават или когото познават най-малко. Когато всички участници са се разпределили по двойки, фасилитаторът обявява темата, по която партньорите могат да говорят по двойки и определя време.
6. Участниците записват нещо за себе си, което смятат, че никой не знае. Водещият обучението прочита на глас записаното, а другите се опитват да познаят за кого се отнася това. Изумително е да се види какви неща хората

разкриват за себе си. Това упражнение работи най-добре, когато участниците в групата вече се познават в някаква степен.

7. В малки групи от 2-3, накарайте участниците да открият 6 неща, които са общи помежду им и които след това ще споделят в голямата група.

КАРТИ 2-7 Принципите от Бангалор

КАРТА 2

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 1

НЕЗАВИСИМОСТ

Независимостта на съдебната система е предпоставка за върховенството на правото и е основна гаранция за справедлив процес. Ето защо съдията защитава и е пример за съдебна независимост в индивидуалните и институционалните ѝ аспекти.

КАРТА 3

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 2

БЕЗПРИСТРАСТНОСТ

Безпристрастността е от съществено значение за изпълнението на съдебните задължения. Засяга не само самото решение, а и процеса, посредством който е взето това решение.

КАРТА 4

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 3

ПОЧТЕНОСТ

Почтеността е от съществено значение за изпълнението на съдебната длъжност.

КАРТА 5

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 4

БЛАГОПРИЛИЧИЕ

Благоприличието и впечатлението за благоприличие от съществено значение за изпълнението на съдебната длъжност.

КАРТА 6

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 5

РАВЕНСТВО

От съществено значение за надлежното изпълнение на съдебната длъжност е да се гарантира равно третиране на всички в съда.

КАРТА 7

ПРИНЦИПИТЕ ОТ БАНГАЛОР

ПРИНЦИП 6

КОМПЕТЕНТНОСТ И УСЪРДИЕ

Компетентността и усърдието са предпоставки за надлежно изпълнение на съдебната длъжност.

КАРТИ 8-19 Казуси

КАРТА 8

Казус 1: Университетски съвет (Сценарий)

След дипломирането си поддържате тесни връзки със стария си Университет, към който сте силно привързан. Поканен сте да се присъедините към неговия управителен орган. В поканата специално се изтъкват вашите „съдебни познания и авторитет в местната общност“. Позицията е неплатена, но ще отнеме много от времето ви. През последните няколко месеца Университетът е обект на редица критики в пресата, насочени по-специално към огромната заплата на ректора, противоречивите курсове, които Университетът предлага, както и липсата на етническо разнообразие сред студентите. Секретарят е временно отстранен след сигнали за финансови нередности. Трябва ли да приемете поканата?

КАРТА 9

Казус 1: Университетски съвет (Сценарий и относими принципи)

След дипломирането си поддържате тесни връзки със стария си Университет, към който сте силно привързан. Поканен сте да се присъедините към неговия управителен орган. В поканата специално се изтъкват вашите „съдебни познания и авторитет в местната общност“. Позицията е неплатена, но ще отнеме много от времето ви. През последните няколко месеца Университетът е обект на редица критики в пресата, насочени по-специално към огромната заплата на ректора, противоречивите курсове, които Университетът предлага, както и липсата на етническо разнообразие сред студентите. Секретарят е временно отстранен след сигнали за финансови нередности. Трябва ли да приемете поканата?

ПРИНЦИП 4.6: Съдията ... се ползва със свобода на изразяване, убеждения, сдружаване и събиране.

ПРИНЦИП 4.11.4: Съдията може да взема участие в други дейности, стига тези дейности да не уронват достойнството на съдийската длъжност и да не пречат по друг начин на изпълнението на неговите съдийски задължения.

ПРИНЦИП 6.1: Съдебните задължения на съдията са с предимство пред всички други дейности.

Относими параграфи от Коментарите

134: Съдиите се ползват с права, общи с останалите граждани

136: Съдиите не участват в публични спорове

137: Критики към съдията от други лица

167: Членство в организации с нестопанска цел

195: Основното задължение на съдията е към съда

КАРТА 10

Казус 2: Съдебен процес срещу държавен служител (Сценарий)

Разпределен сте за съдия по дело срещу държавен служител по обвинения в приемането на подкупи срещу предоставянето на изгоден договор на известна местна строителна фирма. Вашият зет е архитект, на когото фирмата често възлага поръчки, при все че това не е общоизвестен факт. Седмица преди процесът да започне, старши съдия във Вашия съд Ви уведомява, че е разпределил делото на себе си, без да дава пояснения. Неговата съпруга работи в същия правителствен отдел като подсъдимия. Какво трябва да направите?

КАРТА 11

Казус 2: Съдебен процес срещу държавен служител (Сценарий и относими принципи)

Разпределен сте за съдия по дело срещу държавен служител по обвинения в приемането на подкупи срещу предоставянето на изгоден договор на известна местна строителна фирма. Вашият зет е архитект, на когото фирмата често възлага поръчки, при все че това не е общоизвестен факт. Седмица преди процесът да започне, старши съдия във Вашия съд Ви уведомява, че е разпределил делото на себе си, без да дава пояснения. Неговата съпруга работи в същия правителствен отдел като подсъдимия. Какво трябва да направите?

ПРИНЦИП 1.2: Съдията трябва да е независим от страните по спора, по който съдията трябва да се произнесе.

ПРИНЦИП 2.5: Съдията трябва да си направи отвод по всяко дело, което не може да реши безпристрастно, или което според разумния наблюдател съдията е неспособен да разреши безпристрастно.

ПРИНЦИП 3: Почтеността е от съществено значение за правилното изпълнение на задълженията на съдията.

ПРИНЦИП 4.4: Съдията не участва в разглеждането на дело, с което член на неговото семейство ... е свързан по какъвто и да е начин.

ПРИНЦИП 4.8: Съдията не допуска неговото семейство, обществени или други взаимоотношения да повлияват неправомерно върху поведението му като съдия.

Относими параграфи от Коментарите

25: Съдиите не се подчиняват на текущото правителство

37: Обществени възприятия за независимостта на съда

40: Йерархичната организация на съдебната власт няма отношение

90: Приятелство, вражда и други релевантни съображения за отвод

110: Правосъдието трябва да се въздаде публично

130: Ако член на семейството е нает в правния отдел на правителството

143: Задължение да се избягва неправомерно влияние

КАРТА 12

Казус 3: Салон за масажи (Сценарий)

По време на командировка в чужбина в страна, където е разрешено заплащането на сексуални услуги, съдия А посещава салон за масажи. При напускане на заведението е разпознат и снимката му се появява в местния вестник под заглавието „Как разпускат

съдиите ни!“ Той е много успешен и популярен съдия с репутация на почтен и справедлив съдия. местният вестник призовава за уволнението или оставката му. Какво трябва да последва?

КАРТА 13

Казус 3: Салон за масажи (Сценарий и относими принципи)

По време на командировка в чужбина в страна, където е разрешено заплащането на сексуални услуги, съдия А посещава салон за масажи. При напускане на заведението е разпознат и снимката му се появява в местния вестник под заглавието „Как разпускат съдиите ни!“ Той е много успешен и популярен съдия с репутация на почтен и справедлив съдия. местният вестник призовава за уволнението или оставката му. Какво трябва да последва?

ПРИНЦИП 3.1: Поведението на съдията трябва да бъде безукорно от гледна точка на разумния наблюдател.

ПРИНЦИП 4: Благоприличието и усещането за благоприличие са от съществено значение за изпълнението на задълженията на съдията.

ПРИНЦИП 4.2: Като обект на постоянен обществен контрол, съдията трябва да приеме някои лични ограничения, които биха се възприели като обременителни от обикновения гражданин, и трябва да направи това свободно и доброволно. По-специално поведението на съдията трябва да съответства на достойнството на съдебната длъжност.

Относими параграфи от Коментарите

76: Връзки с медиите

103: Необходими са високи стандарти както в обществеността, така и в личния живот

109: Личното поведение на съдията засяга съдебната система като цяло

111: Как би изглеждало това в очите на обществеността?

112: Тест за неблагоприятно поведение

115: Изискване за примерен живот

116: Посещения на обществени места като барове

118: Редовни посещения в клубове

КАРТА 14

Казус 4: Съдия по абортите (Сценарий)

Преди да станете съдия, Вие сте избран политик, известен с радикалните си възгледи за аборта. Разпределено Ви е дело, по което лекар е обвинен в извършването на незаконни аборти – нещо, което той отрича. Трябва ли да разгледате делото?

ПРИНЦИП 2: Безпристрастността е от съществено значение за правилното изпълнение на съдебните задължения.

КАРТА 15

Казус 4: Съдия по абортите (Сценарий и относими принципи)

Преди да станете съдия, Вие сте избран политик, известен с радикалните си възгледи за аборта. Разпределено Ви е дело, по което лекар е обвинен в извършването на незаконни аборти – нещо, което той отрича. Трябва ли да разгледате делото?

ПРИНЦИП 2: Безпристрастността е от съществено значение за правилното изпълнение на съдебните задължения.

Относими параграфи от Коментарите:

28: Съдията трябва да действа без оглед на общественото одобрение или критика

43: Трябва да се противодейства на опитите за подкопаване на съдебната независимост

52: Впечатление за независимост

55: Впечатлението за независимост подкопава общественото доверие

60: Какво може да не съставлява предубеждение или пристрастие: мнението следва да се разграничава от предубеждението

81 и сл.: Разумно опасение за пристрастност

88: Предишна политическа принадлежност не може да бъде основание за отвод

КАРТА 16

Казус 5: Съдия Маккензи (Сценарий)

Съдия Маккензи е на 48 години, женен, с две деца в тийнейджърска възраст. Той с нетърпение очаква да участва в конференция по международно регулаторно право на Карибите. Поканен е да представи доклад за националния регулаторен режим. На конференцията ще присъстват съдии и адвокати от цел свят. Самолетният му билет икономична класа, както и тези на двете лица, които го придружават – младши съдия от същия съд и неговата съдебна служителка, са заплатени от съда, в който работи. Той ще получи дневни в местна валута от организаторите на конференцията при пристигането си, за да покрие разходите си за хотелско настаняване и храна по време на конференцията. Възниква следната последователност от събития:

- При чекирането съдия Маккензи и колегите му получават места в задната част на самолета. Впоследствие той се връща на гишето за чекиране и заявява, че има болки в гърба (не е вярно) и освен това е съдия. Издават му нова бордна карта в бизнес класа. Той не уведомява колегите си за това.
- Въоръжен с билета си за бизнес класа, той отива във VIP салона и се наслаждава на безплатната храна и напитки. На тръгване взема няколко малки бутилчици с алкохол, тъй като вижда други да го правят, въпреки надписи, забраняващи изнасянето им извън VIP салона.
- При пристигането си на летището, съдия Маккензи се отправя към VIP изхода, на основание това, че е съдия, пътувал в бизнес класа. Маха на колегите си, които чакат на дълга опашка за проверка от имиграционните власти.
- Когато излиза от летището, попада на своя стара приятелка – привлекателна жена съдия, вдовица, която живее там. Тя незабавно кани него и колегите му на вечеря в своята вила. Той приема, но отказва от името на колегите си, без да се допита до тях, като твърди, че те са „прекалено уморени“.

- В края на щастливата вечер, приятелката му предлага да отседне в нейната вила за времето на цялата конференция, в стаята за гости. Той с радост приема.
- Когато пристига на конференцията на следващия ден, той си иска дневните за конференцията „за покриване на разходите за хотелско настаняване и храна“.
- През деня телефонира на съпругата си и децата, като им казва, че хотелът, където е настанен, е „фантастичен“.
- На втория ден от конференцията, чувствайки се малко гузен, той кани колегите си и ги черпи вечеря в скъп местен ресторант.
- Преди завръщането си у дома, съдия Маккензи подарява на домакинята си разкошен букет цветя за благодарност. Прави също така щедро дарение за любимата ѝ благотворителна организация „Магарета в беда“.
- Съдия Маккензи не изнася доклад на конференцията, като се оправдава, че за съжаление го е забравил в службата си. Той не е написал такъв доклад. Той обаче си води подробни бележки по време на конференцията с намерението да запознае колегите си при завръщането си.

КАРТА 17

Казус 5: Съдия Маккензи (Сценарий и относими принципи)

Съдия Маккензи е на 48 години, женен, с две деца в тийнейджърска възраст. Той с нетърпение очаква да участва в конференция по международно регулаторно право на Карибите. Поканен е да представи доклад за националния регулаторен режим. На конференцията ще присъстват съдии и адвокати от цел свят. Самолетният му билет икономична класа, както и тези на двете лица, които го придружават – младши съдия от същия съд и неговата съдебна служителка, са заплатени от съда, в който работи. Той ще получи дневни в местна валута от организаторите на конференцията при пристигането си, за да покрие разходите си за хотелско настаняване и храна по време на конференцията. Възниква следната последователност от събития:

(Въпроси, които е вероятно да са в нарушение на Принципите от Бангалор, са подчертани в червено; въпроси, които е вероятно да са в съответствие, са подчертани с удебелен шрифт).

При чекирането съдия Маккензи и колегите му получават места в задната част на самолета. Впоследствие той се връща на гишето за чекиране и заявява, че има болки в

гърба (не е вярно) и освен това е съдия. Издават му нова бордна карта в бизнес класа. Той не уведомява колегите си за това.

Въоръжен с билета си за бизнес класа, той отива във ВИП салона и се наслаждава на безплатната храна и напитки. На тръгване взима няколко малки бутилчици с алкохол, тъй като вижда други да го правят, въпреки надписи, забраняващи изнасянето им извън ВИП салона.

При пристигането си на летището, съдия Маккензи се отправя към ВИП изхода, на основание това, че е съдия, пътувал в бизнес класа. Маха на колегите си, които чакат на дълга опашка за проверка от имиграционните власти.

Когато излиза от летището, попада на своя стара приятелка – привлекателна жена съдия, вдовица, която живее там. Тя незабавно кани него и колегите му на вечеря в своята вила. Той приема, но отказва от името на колегите си, без да се допита до тях, като твърди, че те са „прекалено уморени“.

В края на щастливата вечер, приятелката му предлага да отседне в нейната вила за времето на цялата конференция, в стаята за гости. Той с радост приема.

Когато пристига на конференцията на следващия ден, той си иска дневните за конференцията „за покриване на разходите за хотелско настаняване и храна“. (Това поведение може да бъде или подчертано, или в **удебелен шрифт**.)

През деня телефонира на съпругата си и децата, като им казва, че хотелът, където е настанен, е „фантастичен“.

На втория ден от конференцията, чувствайки се малко гузен, той кани колегите си и ги черпи вечеря в скъп местен ресторант.

Преди завръщането си у дома, съдия Маккензи подарява на домакинята си разкошен букет цветя за благодарност. Прави също така щедро дарение за любимата ѝ благотворителна организация „Магарета в беда“.

Съдия Маккензи не изнася доклад на конференцията, като се оправдава, че за съжаление го е забравил в службата си. Той не е написал такъв доклад. Той обаче си води подробни бележки по време на конференцията с намерението да запознае колегите си при завръщането си.

Казус 6: Почитаемият съдия (Сценарий)

Съдия К. е уважаван, чаровен и много обичан. Той е вторият най-старши съдия в съда, където работите. Той също така е ужасно бавен, и му отнема средно два пъти повече време да приключи делата си в сравнение с неговите колеги (защото, както казва той, „аз съм задълбочен“). Харесва жените и често коментира тяхната външност, когато се явяват като свидетели или адвокати в съда. Винаги се е стремял, ако изобщо е възможно, съдебният служител, който му помага с ръководството на съда, да бъде жена, тъй като по неговите думи „жените са по-надеждни и трудолюбиви от мъжете“. Една от любимите му фрази по време на обяд с колеги е “Cherchez la femme!”, но обикновен не става ясно в какъв контекст! Откакто сте започнала работа като най-младата жена съдия, той настоява да седите до него по време на такива обеда, така че да ви покаже „как се връзват въжетата“. Повечето от другите млади колеги са мъже, и изглежда той не изпитва необходимост да им показва как се връзват каквито и да било „въжета“. Вие сте нещастна и се чувствате компрометирана. Какво трябва да направите?

КАРТА 19

Казус 6: Почитаемият съдия (Сценарий и относими принципи)

Съдия К. е уважаван, чаровен и много обичан. Той е вторият най-старши съдия в съда, където работите. Той също така е ужасно бавен, и му отнема средно два пъти повече време да приключи делата си в сравнение с неговите колеги (защото, както казва той, „аз съм задълбочен“). Харесва жените и често коментира тяхната външност, когато се явяват като свидетели или адвокати в съда. Винаги се е стремял, ако изобщо е възможно, съдебният служител, който му помага с ръководството на съда, да бъде жена, тъй като по неговите думи „жените са по-надеждни и трудолюбиви от мъжете“. Една от любимите му фрази по време на обяд с колеги е “Cherchez la femme!”, но обикновен не става ясно в какъв контекст! Откакто сте започнала работа като най-младата жена съдия, той настоява да седите до него по време на такива обеда, така че да Ви покаже „как се връзват въжетата“. Повечето от другите млади колеги са мъже, и изглежда той не изпитва необходимост да им показва как се връзват каквито и да било „въжета“. Вие сте нещастна и се чувствате компрометирана. Какво трябва да направите?

ПРИНЦИП 5: Гарантирането на равно третиране за всички от съда е от съществено значение за надлежното изпълнение на съдийската длъжност.

ПРИНЦИП 6: Компетентността и усърдието са необходими условия за надлежното изпълнение на съдийската длъжност.

ПРИНЦИП 6.5: Съдията изпълнява всички съдебни задължения, включително и отложеното произнасяне на съдебни решения.

Относими параграфи от Коментарите:

42: Надлежното разглеждане на делото е с предимство пред производителността

55: Впечатлението за независимост подкопава общественото доверие

184: Съдията избягва стереотипното мислене

185: Дискриминация по признак пол

207: Задължение за разрешаване на въпросите с разумна бързина

Електронната версия на настоящия Наръчник е достъпна на адрес:

WWW.UNODC.ORG/JI/TRAINERSMANUAL.HTML

Служба на ООН по наркотиците и престъпността

Декларацията от Доха: Насърчаване на култура на законосъобразност

Глобална мрежа за почтеност в съдебната система